

FORVALTNINGSREVISJON AV
BARNEVERNEN

GJESDAL KOMMUNE
MARS 2018

INNHold

Denne rapportens målgrupper er kontrollutvalget, andre folkevalgte, formelt ansvarlige og utførende fagfolk i administrasjonen. Rapporten er et offentlig dokument og skal være tilgjengelig for media og andre interesserte. Behovene varierer, men her er en leserveiledning med to nivåer for hvor dypt rapporten kan behandles:

1. Innholdsfortegnelsen, sammendraget og rådmannens kommentar
2. Hovedrapporten med innledning, fakta og vurderinger, samt vedlegg

Innhold	3
Sammendrag	4
Rådmannens kommentar	8
Rapporten	9
1 Innledning	10
1.1 Formål og problemstillinger	10
1.2 Revisjonskriterier og metode.....	10
2 Faktabeskrivelse og vurderinger	15
2.1 Organisering og bemanning.....	15
2.2 Omfang og kostnader	20
2.3 Melding til barnevernet.....	27
2.4 Undersøkelse	33
2.5 Fra undersøkelse til barnevernstiltak	36
2.6 Hjelpetiltak.....	37
2.7 Omsorgsovertakelse	42
2.8 Samarbeid.....	47
2.9 Samarbeidet med eksterne instanser	52
2.10 Gjennomgang av enkeltsaker	55
2.11 Avvikshåndtering, læring og forbedring.....	57
Vedlegg	59

SAMMENDRAG

HOVEDBUDSKAP

- Andelen barn med barnevernstiltak er lavere i Gjesdal enn i de fleste andre kommuner. Av alle barn mellom 0 og 17 år har 3,9 prosent barnevernstiltak, mot 4,9 prosent i landet som helhet.
- Barnevernet i Gjesdal er kjennetegnet av få fristoverskridelser. I 2016 var andelen meldinger med behandlingstid over syv dager én prosent, mens andelen undersøkelser med behandlingstid over tre måneder seks prosent.
- Samarbeidet mellom barnevernet og andre instanser fungerer godt.
- Andelen ansatte med fagutdanning er høy, og bemanningen oppleves som stabil, både blant fosterforeldre og andre samarbeidspartnere. Men barnevernet har ingen menn blant sine ansatte.
- Barneverntjenesten har i lengre tid slitt med dårlig lydisolering i sine lokaler.

RAPPORTEN

Organisering og bemanning

Til tross for en økning i antall årsverk, har barnevernet maktet å holde andelen stillinger med fagutdanning på et høyt nivå. Dette må sies å være positivt. De siste årene har det vært en viss utskiftning i staben, og tidvis høyt sykefravær. I 2017 har imidlertid barnevernet lyktes med å få ned sykefraværet, noe som slår ut i økt stabilitet. Vårt inntrykk er at barnevernet jobber aktivt med å sikre en stabil bemanning og lavt sykefravær.

På linje med landet som helhet har produktiviteten gått ned, målt i antall barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk. Etter vår vurdering må nedgangen ses på som en generell styrking av tjenestetilbudet, fordi dette resulterer i flere ansatte per bruker.

Med dagens organisering og bemanning ligger forholdene til rette for å oppnå god kvalitet i saksbehandlingen. For om lag tre år siden innførte barnevernet en intern organisering med inndeling av de ansatte i to ulike fagteam. Organiseringen gir nærhet til fagleder i teamet, noe som skaper faglig trygghet for de ansatte¹. Men barnevernet bør fortsatt jobbe med å sikre en mer balansert kjønnsfordeling. Per i dag har barnevernet i Gjesdal ingen menn blant sine ansatte.

Omfang og kostnader

I Gjesdal kjennetegnes barnevernet av et høyt aktivitetsnivå, målt i antall meldinger og undersøkelser. Samtidig ser vi at det store antallet meldinger og undersøkelser ikke fører til et stort antall barn med barnevernstiltak. Andelen barn 0-17 år med barnevernstiltak har etter hvert beveget seg godt under landssnittet. Samtidig gir samarbeidsavtalen med

¹ Faglederstillingene ble for øvrig opprettet høsten 2017.

barnevernet i Sandnes kommune en mulighet til å redusere kostnadene. Avtalen innebærer at Gjesdal låner arbeidskraft tilsvarende to stillinger til gjennomføring av hjelpetiltak, og dette er billigere enn å bruke private konsulenter. Samlet sett skaper dette gode forutsetninger for å opprettholde et moderat kostnadsnivå.

For å kunne gi riktig hjelp på et tidlig tidspunkt, er det avgjørende at barneverntjenesten behandler bekymringsmeldingene i tide, og gjennomfører grundige undersøkelser innen gjeldende frist. Med en håndterlig saksmengde per ansatt er dette mulig å få til, og samlet sett gir dette god kontroll på kostnadene. Som vi skal se i de neste avsnittene har barneverntjenesten i Gjesdal få fristoverskridelser. Dette gjelder både håndtering av innkomne bekymringsmeldinger og gjennomføring av undersøkelser;

Håndtering av bekymringsmeldinger

På landsbasis viser utviklingen at barnevernet får stadig flere bekymringsmeldinger. Og i Gjesdal har økningen vært spesielt stor. Blant dem som i økende grad sender bekymringsmeldinger til barnevernet finner vi skolene. At disse kommer høyt opp på lista over hvem som melder, må sies å være et uttrykk for at skolene er blitt flinke til å melde ifra.

Til tross for den kraftige økningen i antallet meldinger, har barneverntjenesten i Gjesdal blitt flinkere til å håndtere meldingene innen den lovpålagte fristen. Og fortsatt er antallet henleggelse på et moderat nivå.

Barnevernet har som fast rutine å gi en tilbakemelding til avsender om at meldingen er mottatt, og til offentlige meldere blir det også opplyst om hvorvidt barnevernet setter i gang med undersøkelser eller henlegger saken. Vårt inntrykk er at barneverntjenesten har gode rutiner for å sikre kvaliteten i denne fasen av saksbehandlingen.

Gjennomføring av undersøkelser

Av alle barn mellom 0-17 år, har andelen barn 0-17 år med undersøkelser økt, og andelen ligger nå omtrent på linje med landssnittet. Økningen i antallet undersøkelser må ses i sammenheng med økningen i antallet meldinger. Flere meldinger betyr flere undersøkelser. Barneverntjenesten har de senere årene jobbet målrettet for å få ned omfanget av fristoverskridelser i forbindelse med gjennomføring av undersøkelser. I 2016 var det kun 6 prosent av undersøkelsene som ikke ble gjennomført innen gjeldende frist. Dette kan etter vår vurdering ses som et uttrykk for at barnevernet har en forsvarlig bemanning, som sørger for god kvalitet også i denne fasen av saksbehandlingen.

Færre med hjelpetiltak i hjemmet

Etter en topp i 2012 har antallet barn med hjelpetiltak i hjemmet gått ned. Nedgangen kan til en viss grad tilskrives kommunens satsning på lavterskeltilbudet Familiesenteret, som yter tjenester barn, unge og familier. Samtidig ser vi at langt fra alle har fått utarbeidet en tiltaksplan. Dette indikerer at barneverntjenesten kan bli flinkere til å foreta en nødvendig, fortløpende evaluering av tiltakene.

Omsorgsovertakelse

Gjesdal har opplevd en økning i antall barn under barnevernets omsorg, men kommunen ligger fortsatt under landssnittet. Ved å sette inn riktige tiltak på et tidlig tidspunkt, kan man i noen tilfeller oppleve at behovet for omsorgsplassering faller bort.

Men barnevernet makter ikke å følge opp lovkravet om fire tilsynsbesøk per kalenderår. I 2017 var det tre barn i fosterhjem (av totalt 25) som ikke fikk det antallet tilsynsbesøk de skulle hatt. Vår vurdering er at barnevernet et forbedringspotensiale her.

Innspill fra fosterforeldre, tilsynsførere og biologiske foreldre

I prosjektet har vi intervjuet et tilfeldig utvalg fosterforeldre, tilsynsførere og biologiske foreldre. De fleste gir uttrykk for at barnevernet i Gjesdal har en stabil bemanning, og blant respondentene er det få som har opplevd bytte av saksbehandler mer enn én gang siste tre år. Respondentene sier seg fornøyde med den skriftlige informasjonen de har fått av barnevernet, og de opplever at det er lav terskel for å ta kontakt. Det er også deres inntrykk at barnevernet i sitt arbeid tar barnets medvirkning på alvor.

Blant foreldre hvor barnevernet har overtatt omsorgen, blir det fremhevet at korte hjemmebesøk danner et *for* tynt grunnlag til å trekke bastante konklusjoner. I denne fasen er det svært viktig at *både* mor og far blir både undersøkt og hørt. Samtidig må barnevernet minne partene om hvilke opplysninger som kan bli kjent på tvers (mellom mor og far). Opplysninger på avveie kan fort bli en stor belastning i saker hvor mor og far er i konflikt med hverandre.

Barnevernets samarbeid med andre instanser

I prosjektet har vi intervjuet representanter fra andre kommunale instanser og eksterne samarbeidspartnere. Det er vårt inntrykk at samarbeidet med barnevernet fungerer godt i Gjesdal. Utnevnelsen av faste kontaktpersoner til hver barnehage og skole har bidratt til tett kontakt, og barnevernets bemanning oppleves i dag som stabil. Flere opplever at barneverntjenesten har kommet mer på tilbudssiden, både når det gjelder informasjon og hvordan oppgavene skal fordeles.

Avvikshåndtering, læring og forbedring

Barneverntjenesten har i lengre tid slitt med dårlig lydisolasjon i sine lokaler. Nylig har barnevernet fått flere møterom med god lydisolering, men lydisoleringen er fremdeles dårlig mellom kontorene. De ansattes bruk av avvikssystemet har vært lav, men etter systemets egen statistikk å dømme, er bruken på vei opp. Nå meldes det stadig inn flere avvik etter at barnevernet i flere år har jobbet med å skape en kultur for dette. Både registrerte avvik og andre feil blir gjenstand for drøftelser i barnevernets interne møter. Dette må sies å være positivt, og barnevernets rutiner for å læring av egne feil ser ut til å være tilfredsstillende.

Våre anbefalinger:

- **Vi anbefaler kommunen** å fortsette arbeidet for å få til en balansert kjønnsfordeling i barneverntjenesten.
- **Vi anbefaler kommunen** å sørge for at tiltaksplaner i tilknytning til hjelpetiltak blir utarbeidet.
- **Vi anbefaler kommunen** å sørge for at lovkravene om tilsyn med fosterhjemmene blir fulgt opp.
- **Vi anbefaler kommunen** å vurdere ytterligere tiltak for å bedre lydisoleringen i barnevernets lokaler.

RÅDMANNENS KOMMENTAR

(Rådmannens kommentar mottatt 23.03.2018):

Rådmannen slutter seg til konklusjonen i rapporten og deler de vurderingene som ligger til grunn for disse.

Rådmannen er videre glad for gjennomført forvaltningsrevisjon innenfor dette viktige fagområdet. Barneverntjenesten har de siste årene lagt betydelige ressurser i å utvikle tjenesten, redusere terskelen for å ta kontakt og stort fokus på samhandling både mot innbyggerne og internt i egen organisasjon.

Som rapporten viser har dette gitt resultater i økt kvalitet på saksbehandlingen.

De ansatte i barneverntjenesten er engasjerte og dyktige medarbeidere og strekker seg langt for å gi utsatte barn og unge i Gjesdal best mulig hjelp.

Innspill og anbefalinger i rapporten skal det arbeides videre med.

RAPPORTEN

1 INNLEDNING

1.1 FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER

Formålet med prosjektet har vært å vurdere kvalitet, kapasitet, kompetanse og bemanning i barnevernet i Gjesdal kommune, samt barnevernets samarbeid med andre instanser. I tillegg til formålet, fremgår det av kontrollutvalgets bestilling av 13.06.2017 at følgende problemstillinger skal besvares:

- Hvordan sikrer barnevernet kvalitet i saksbehandlingen, herunder etterlevelse av lov- og regelverk, fristoverholdelse, forsvarlighet og barnets medvirkning?
- Hvilke rutiner har barnevernet for avvikshåndtering, evalueringer, læring og forbedring?
- Hvordan er bemanningssituasjonen i barnevernet, herunder sykefravær og turnover?
 - På hvilken måte påvirkes kvalitet i saksbehandlingen og samarbeidet med andre instanser av bemanningssituasjonen?
- Hvordan fungerer samarbeidet mellom barnevernet og andre instanser?

1.2 REVISJONSKRITERIER OG METODE

Revisjonskriterier er krav som brukes til å vurdere de funn undersøkelsene har avdekket. Kriteriene er utledet av autoritative kilder innenfor området, eksempelvis lovregler og politiske vedtak. I dette prosjektet er følgende anvendt (hvilke krav disse stiller, er beskrevet i rapportens vedleggsdel):

- Barnevernloven, med tilhørende forskrifter
- Kommuneloven
- Kommunale styringsdokumenter

For å undersøke samarbeidet med andre instanser har vi innhentet innspill fra et utvalg av barnevernets samarbeidspartnere, nærmere bestemt representanter fra barnehage, helsestasjon, skole, PP-tjeneste og andre deler av kommunen, for å sikre et bredest mulig tilfang av data innenfor prosjektets rammer. Fosterforeldre, tilsynsførere og biologiske foreldre er også intervjuet, og et tilfeldig utvalg saker er gjennomgått. En nærmere omtale av kriterier, metode og kildehenvisninger ligger i rapportens [vedlegg](#).

Vår samlede vurdering er at metodebruk og kildetilfang har gitt et tilstrekkelig grunnlag til å besvare prosjektets formål og de problemstillinger kontrollutvalget vedtok.

1.2.1 SENTRALE BEGREPER I RAPPORTEN

- **Hjelpetiltak** er tiltak som settes inn i hjemmet. Barnet bor fremdeles sammen med sine foreldre/foresatte. Hjelpetiltak omfatter også frivillige plasseringer i fosterhjem og akutt-plasseringer i fosterhjem, institusjon eller beredskapshjem.
- **Omsorgstiltak** innebærer at barnevernet har overtatt omsorgen for barnet. Barnet bor da ikke lenger sammen med sine foreldre/foresatte.
- **Barnevernstiltak** er en samlebetegnelse på hjelpetiltak og omsorgstiltak

1.2.2 BAKGRUNNSMATERIALE FOR DENNE FORVALTNINGSREVISJONEN

Denne forvaltningsrevisjonen er utført på bakgrunn av vår forvaltningsrevisjon i 2012, og på bakgrunn av det store antallet klagesaker barneverntjenesten i Gjesdal har hatt til behandling hos Fylkesmannen i Rogaland siste tre år. Vi har også sett hen til resultatene fra barnevernets egenvurdering i regi av Fylkesmannen i 2015.

1.2.3 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER VED FORRIGE FORVALTNINGSREVISJON I 2012

Rogaland revisjon gjennomført en forvaltningsrevisjon av barnevernet i Gjesdal kommune i 2012. Vi trakk da følgende konklusjoner:

- *Antall barnevernssaker i Gjesdal ligger på samme nivå som for sammenlignbare kommuner, men Gjesdal har et langt lavere kostnadsnivå, noe som skyldes at man har satt i verk relativt få tiltak utenfor hjemmet.*
- *Vi registrerer visse avvik når det gjelder oppfølging og kontroll med fosterhjem og tilsynsførere.*
- *Bemanningssituasjonen er en kritisk faktor i barnevernet. Gjesdal har klare utfordringer med kontinuitet og sykefravær. Disse momentene kan påvirke både innhold og kvalitet i tjenesten.*
- *Det er klare forbedringsmuligheter i samspeillet mellom barnevernet og andre berørte instanser i kommunen.*

Revisjonens anbefalinger i 2012:

- **Vi anbefaler barnevernet** å se nærmere på hvilken rolle barnevernet kan ha i tverrfaglige team, og hva barnevernet kan bidra med av informasjon i sakene som diskuteres.
- **Vi anbefaler at barnevernet** å informere involverte parter så langt dette lar seg gjøre i henhold til reglene om taushetsplikt. Dette gjelder både parter som blir bedt om å gi opplysninger og parter som blir involvert i tiltak.
- **Vi anbefaler barnevernet** å vurdere muntlig (i tillegg til skriftlig) kontakt med partene som blir bedt om å avgi opplysninger, for så om mulig å:
 - få et mer komplett bilde av saken
 - hjelp til å sortere ut relevant informasjon, noe som kan spare barnevernet for arbeid.
- **Vi anbefaler barnevernet** å sørge for at lovkravene om oppfølging og kontroll av barnets situasjon i fosterhjemmet, samt lovkravene om tilsyn med fosterhjemmene, blir fulgt opp.

1.2.4 KLAGESAKER TIL FYLKESMANNEN

I løpet av tre siste år har barneverntjenesten i Gjesdal hatt hele 11 klagesaker til behandling hos Fylkesmannen i Rogaland.

Det store antallet må ses på bakgrunn av en klagesak som ble avsluttet i desember 2016, hvor det ble avdekket flere lovbrudd, og som resulterte i et oppslag i Gjesdalbuen sommeren 2017. I etterkant av oppslaget oppfordret rådmannen i Gjesdal de som måtte være misfornøyde med barnevernet å klage, slik at klagen kunne bli prøvd for Fylkesmannen, som rette instans. Dette kan ha hatt spesielt stor innvirkning på antallet som ble mottatt i løpet av siste halvår 2017 (seks av de totalt 11 klagesakene ble mottatt da).

Figur 1 – Mottatte klagesaker siste tre år (Kilde: Gjesdal kommune).

Tema	Klager	Tidspunkt for hendelse/brudd	Klage fremmet	Klage ferdigbehandlet hos Fylkesmannen	Konklusjon
Hjelpetiltak avsluttet	Foresatte/ og Pasient- og brukerombud	Desember 2014	Januar 2015	Mars 2015	Barneverntjenestens vedtak opphevet, sendt tilbake for ny behandling
Akuttvedtak	Foresatte v/advokat	Mars 2015	Mars 2015	Mars 2015	Tilsynssak ikke åpnet
Rutine bekymringsmelding	Foresatt v/advokat	Desember 2014	Februar 2015	Juni 2015	Lovbrudd
Klage på barneverntjenestens totale håndtering av sak	Foresatt v/advokat	2013-2015	April 2015	Desember 2016	Flere lovbrudd
Alvorlig hendelse i institusjon	Rutinemessig varslings fra institusjon/Helsetilsyn	Februar 2016	Februar 2016	September 2016	Ikke lovbrudd
Akuttvedtak m.m.	Foresatte v/advokat	Oktober 2014	Juli 2017	Oktober 2017	Fylkesmannen bedt barneverntjenesten gjennomgå saken for læring, ikke videre tilsynsmessig oppfølging.
Barnevernlov vs. lov om barn og foreldre	Foresatt v/advokat	August 2017	September 2017	Oktober 2017	Tilsynssak ikke åpnet
Klage på saksbehandlere	Foresatte v/advokat	Vår 2017	September 2017	November 2017	Tilsynssak ikke åpnet
Barnevernlov vs. lov om barn og foreldre	Foresatt	Høst 2017	November 2017	November 2017	Tilsynssak ikke åpnet
Klage på avvist krav om dekning av saksomkostninger	Foresatt	2014-2017	Høst 2017	Januar 2018	Utenfor barneverntjeneste/kommunes ansvar, vist til andre instanser
Håndtering av sak	Foresatt	2016	Juli 2017	Januar 2018	Tilsynssak ikke åpnet

1.2.5 EGENVURDERING I REGI AV FYLKESMANNEN I 2015

I 2015 gjennomførte Gjesdal kommune en egenvurdering i regi av Fylkesmannen. Tema for tilsynet var barneverntjenestens håndtering av innkomne bekymringsmeldinger.

I vurderingen av egen praksis oppdaget barneverntjenesten at det kun var gitt en skriftlig tilbakemelding til melder i omlag halvparten av de kontrollerte sakene. I noen saker var det gitt en muntlig tilbakemelding underveis, men dette var ikke dokumentert. Gjennom tilsynet avdekket barneverntjenesten også at det manglet dokumentasjon på barnevernets vurderinger i flere faser av meldingsarbeidet.

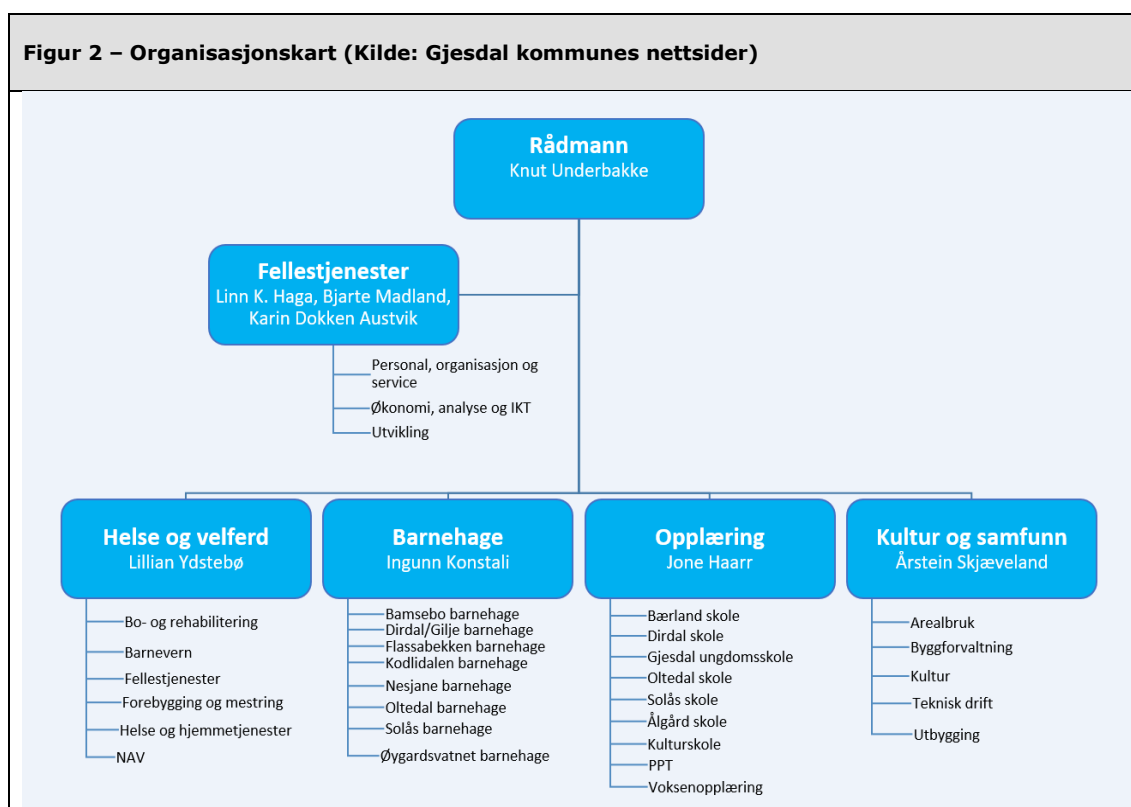
Som et resultat av egenvurderingen har barnevernet innført faste, kvartalsvise kontroller, og skriftlige rutiner er oppdatert. Faglige vurderinger i meldingsavklaringen blir nå dokumentert og diskutert i barnevernets ukentlige meldingsmøter. I sitt brev av 10.05.2016 skriver Fylkesmannen at de nå anser kommunens praksis å være i tråd med gjeldende lovverk.

2 FAKTABESKRIVELSE OG VURDERINGER

2.1 ORGANISERING OG BEMANNING

I Gjesdal kommune er de kommunale tjenestene fordelt mellom fire tjenesteområder; Helse & velferd, Barnehage og Opplæring, foruten Kultur & samfunn. Førstnevnte består av seks virksomheter, inklusiv barneverntjenesten;

Figur 2 – Organisasjonskart (Kilde: Gjesdal kommunes nettsider)

Kommentar: Barnevernet er plassert under tjenesteområdet Helse og velferd, og barnevernleder rapporterer til leder for dette tjenesteområdet.

Foruten barnevernsleder og sekretær, er de ansatte i barneverntjenesten fordelt på to team:

- **Et meldings- og undersøkelsesteam**, som har ansvaret for håndtering av innkomne bekymringsmeldinger og gjennomføring av undersøkelser.
- **Et oppfølgingsteam**, som fungerer som kontaktperson/ saksbehandler for barn med behov for barnevernstiltak.

Formålet med en slik organisering er å skape bedre oversikt over arbeidsoppgavene og ansvarsområdene til den enkelte kontaktperson. Alle ansatte får systematisk veiledning

og opplæring i felles rutiner for å sikre likebehandling av klienter. Nyansatte følger en fastlagt opplæringsplan, kombinert med ekstra oppfølging fra teamleder.

Barneverntjenesten har ukentlige ledermøter hvor sakene blir fordelt. Ved fordelingen forsøker man å ta hensyn til kompetanse og erfaring, samtidig som det kan være vanskelig å forutsi vanskelighetsgraden i den enkelte sak. Alle ansatte blir av denne grunn oppfordret til å be om hjelp fra sine kollegaer ved behov.

Gjesdal kommune samarbeider med Sandnes kommune om en barnevernvakt, som er barneverntjenestens akuttberedskap i kvelder og helger. Her blir den akutte faren i bekymringsmeldinger vurdert. Dette gjelder meldinger som kommer inn i vaktordningens åpningstid.

I april 2015 inngikk Gjesdal en samarbeidsavtale med Sandnes kommune om hjelpetiltak. Avtalen innebærer at to stillinger fra Gjesdal er overført til barneverntjenesten i Sandnes, mot at barneverntjenesten i Gjesdal fritt kan benytte inntil to stillinger fra Sandnes. Avtalen omfatter hjelpetiltak hjemlet i barnevernlovens § 4-4, og gjør det mulig for Gjesdal å få tilgang til spisskompetanse innenfor ulike områder. Sandnes kommune har per dags dato 19 ansatte med ulik spisskompetanse innenfor hjelpetiltak som Gjesdal kommune kan benytte.

2.1.1 KOMPETANSE OG FAGLIG UAVHENGIGHET

Per 01.01.2018 har barneverntjenesten i Gjesdal 12 ansatte, fordelt på 12 årsverk (11,6 fagstillinger og 0,5 på merkantil). Av disse bor tre ansatte i Gjesdal kommune, mens de resterende bor i andre kommuner. Barnverntjenesten har dermed mulighet til å fordele sakene slik at man unngår nære relasjoner mellom den som skal behandle saken og involverte parter.

Vi får for øvrig opplyst at ingen av de ansatte har jobb i private barnevernstiltak eller institusjoner i tillegg til jobben i Gjesdal kommune.

Tabell 1 – Sum stillinger i alt og stillinger med fagutdanning i barnevernet i Gjesdal

(Kilde: KOSTRA. Enhet: Årsverk. 0,5 merkantil stilling er ikke tatt med i oversikten og kommer i tillegg).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sum stillinger i alt	7,5	6,5	12	14	11	11	13,6
Stillinger med fagutdanning	7,5	6,5	12	14	11	11	13,6
Andel med fagutdanning	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Kommentar og vurdering: Siden 2011 har barneverntjenesten i Gjesdal hatt en dobling i antall årsverk. Samtidig har andelen stillinger med fagutdanning holdt seg høy, noe som må sies å være positivt. I fagut-

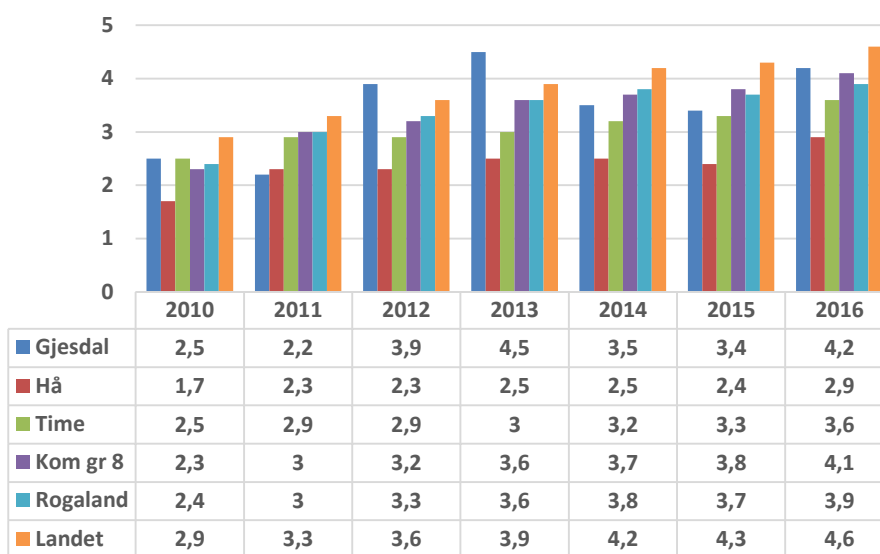
danning legges følgende kategorier sammen: barnevernspedagoger, sosionomer og høyskole-/universitetsutdanning. Kategorier innrapportert som ikke regnes som fagutdanning er kontor/merkantil utdanning og annen utdanning/ufaglært.

Oversikten inneholder for øvrig også stillinger finansiert av øremerkede statlige midler. Det samme gjelder de to årsverkene som er overført til barneverntjenesten i Sandnes. Dette gjelder for øvrig også neste figur.

Fra 2015 til 2016 ser vi en økning. Denne økningen kan knyttes til;

- 0,6 økte stillingsressurser på grunnlag av budsjettøkning,
- 0,8 økte stillingsressurser knyttet til øremerkede tilskudd fra Fylkesmannen og
- 1,2 tilførte stillinger grunnet nye oppgaver i tilknytning til bosetting av enslige mindreårige flyktinger.

Figur 3 – Antall stillinger med fagutdanning per 1000 barn 0–17 år
(Kilde: KOSTRA. Enhet: Årsverk²)

Kommentar: I alle kommunene har det funnet sted en oppbemanning i barnevernet. I Gjesdal har økningen vært spesielt stor, noe som også har vært tilfelle på landsbasis.

Sammen med Sola og Randaberg er Gjesdal med i et kompetansenettverk hvor Sandnes er vertskommune. Som en del av dette samarbeidet har kommunene utarbeidet en felles opplærings- og kompetanseplan for barnevernsansatte. I dette samarbeidet er det vertskommunen Sandnes som legger tilrette for kurs og opplæring, deriblant kurs og opplæring av tilsynsførere³.

I tillegg er det etablert egne nettverk for arbeid overfor barn og unge som er plassert i fosterhjem og enslige mindreårige flyktinger.

² Fra og med 2013 er også tiltaksstillinger på funksjon 252 inkludert. Fra og med 2012 er tiltaksstillinger på funksjon 251 inkludert i tillegg til kontaktperson-/administrasjonsstillinger på funksjon 244.

³ I opplæringen av tilsynsførere er for øvrig også Stavanger kommune med.

Per dags dato har barneverntjenesten ingen menn blant sine ansatte, til tross for et sterkt ønske om dette. Ved stillingsutlysninger er generelle kvalifikasjonskrav og personlig egnethet avgjørende, men barneverntjenesten forsøker så langt råd er å innkalle menn til intervju. Samtidig finner vi både menn og kvinner blant barnevernets oppdragstakere, som for eksempel støttekontakter og tilsynsførere, og blant private utførere av barnevernstiltak som barnevernet benytter.

2.1.2 TURNOVER/BEMANNINGSSTABILITET

De siste tre årene har til sammen syv ansatte sluttet i barneverntjenesten i Gjesdal:

- Tre sluttet i løpet av 2015 (av totalt 9,5 stillingshjemler per 31.12.2015⁴)
- Ingen sluttet i løpet av 2016 (av totalt 12,1 stillingshjemler per 31.12.2015).
- Fire sluttet i løpet av 2017 (av totalt 11,9 stillingshjemler per 31.12.2017⁵).

I tillegg gikk to ansatte ut i permisjon i løpet av 2016 og én i løpet av 2017. Dette er permisjoner som har vært knyttet til svangerskap/fødsel og sykdom, og vikarer er satt inn. Samlet sett fører dette til en viss endring når det gjelder hvem som til enhver tid jobber i barneverntjenesten i Gjesdal. En turnover på om lag 33 prosent i 2017 må sies å være relativt høy turnover.

Samtidig har seks av totalt 12 kontaktpersoner jobbet i barneverntjenesten i Gjesdal tre år eller mer. For å forhindre at ansatte slutter i barneverntjenesten, er flere tiltak satt inn:

- Ukentlige blir det arrangert teammøter for drøfting av saker.
- Hver ansatt har regelmessige, individuelle samtaler med sin veileder og barnevernsleder.
- Én gang i måneden får barneverntjenesten besøk av en ekstern veileder som tar opp tema knyttet til arbeidssituasjonen og rollen som barnevernsansatt.
- Barnevernledelsen har jevnlig kontakt med ansatte som er permisjon.
- Ved sykemelding blir den enkelte fulgt opp.
- Ulike sosiale tiltak blir arrangert.
- Med den nevnte team-inndelingen av barneverntjenesten i Gjesdal, er målet å heve spisskompetansen og gjøre den enkelte tryggere i sitt arbeid.
- Barneverntjenesten tilrettelegger for videreutdanning og kompetanseheving.
- Registrerte HMS-avvik, herunder belastninger og trusler, blir fulgt opp.

2.1.3 SYKEFRAVÆR

Sykefraværstatistikk for barnevernet i Gjesdal:

- 2017: 5,7 prosent (fordelt på 12 årsverk)

⁴ Fram til avtalen med barnevernstjenesten i Sandnes ble inngått (1. april 2015), hadde barneverntjenesten 11,5 stillingshjemler.

⁵ En av dem som sluttet hadde kun en 20 prosents stilling, og denne ble ikke erstattet grunnet færre oppgaver for barneverntjenesten i tilknytning til enslige mindreårige flyktninger.

- 2016: 15,5 prosent (fordelt på 12 årsverk)
- 2015: 14,8 prosent (fordelt på 11 årsverk)

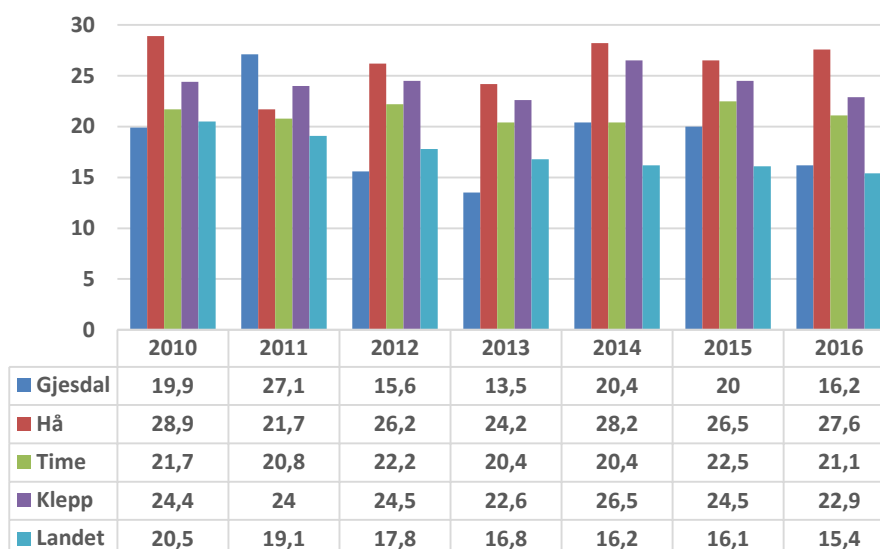
Vi får opplyst at noe av sykefraværet har vært arbeidsrelatert. Barneverntjenesten har de senere årene vært særskilt opptatt av å sikre en jevn arbeidsbelastning på gjenværende ansatte ved sykefravær, og at de viktigste sakene blir prioritert først. Dessuten blir vikarer videreført over tid, og flere har gått fra vikariat til fast ansettelse. Samlet sett ser dette ut til å gi resultater, siden sykefraværet totalt sett har gått ned i 2017, sammenlignet med foregående år. Samtidig må man også ha i mente at med få ansatte kan én eller flere langvarige sykemeldinger skape store variasjoner i statistikken.

Vi ser at sykefraværet i barnevernet har vært moderat det siste året, sammenlignet med sykefraværet for hele kommunen, som var på 6,5 prosent i 2017. Kommunens målsetting er forøvrig å få sykefraværet under 5,5 prosent.

2.1.4 PRODUKTIVITET

KOSTRA-tallene gir oss et bilde av barnevernstjenestens produktivitet:

Figur 4 – Antall barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk (Kilde: KOSTRA⁶).

Kommentar: Som tidligere nevnt har det i alle kommunene funnet sted en oppbemanning i barnevernet, og i Gjesdal har økningen vært spesielt stor. Dette er et poeng som også kommer fram av denne figuren. Her ser vi at i Gjesdal og i landet som helhet har antall barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk gått ned. Sammenlignet med landssnittet har Gjesdal en litt lavere bemanning, men sammenlignet med nabo-kommunene er bemanningen betydelig høyere.

Barneverntjenesten forklarer at nedgangen i produktiviteten skyldes forhold som nevnt under tabell 1:

⁶ Tall for Rogaland og kommunegruppe 8 finnes ikke.

- I 2016 ble barneverntjenesten tildelt statlige øremerkede midler tilsvarende 0,8 årsverk fra Fylkesmannen (øremerkede statlige midler uten stoppdato, foreløpig).
- Fra 2016 fikk barneverntjenesten 1,2 ekstra årsverk internt i kommunen i forbindelse med kommunens vedtak om bosetting av 12 enslige mindreårige flytninger⁷.
- I 2015 ble barneverntjenesten styrket med 0,6 årsverk internt i kommunen.

2.1.5 VÅR VURDERING AV ORGANISERING OG BEMANNING

Til tross for en økning i antall årsverk, har barnevernet maktet å holde andelen stillinger med fagutdanning på et høyt nivå. Dette må sies å være positivt. De siste årene har det tidvis vært stor turnover og høyt sykefravær. I 2017 har imidlertid barnevernet lyktes med å få ned sykefraværet, noe som må sies å være positivt for stabiliteten i bemanningen. Det er vårt inntrykk at barnevernet jobber aktivt med å sikre stabil bemanning og lavt sykefravær.

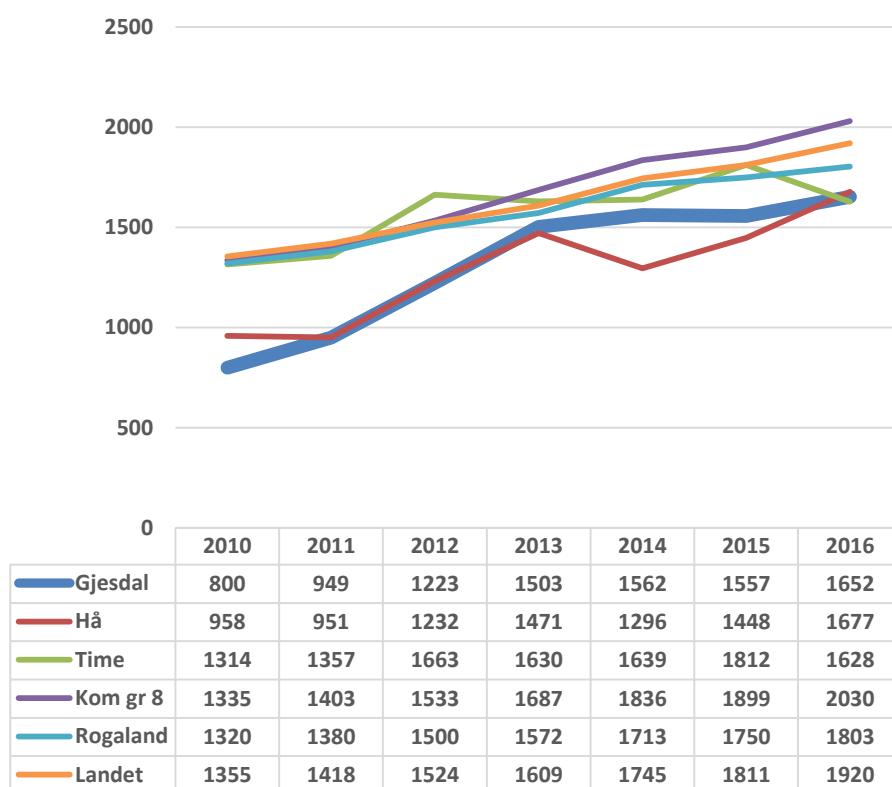
På lik linje med landet som helhet har produktiviteten gått ned, målt i antall barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk. Etter vår vurdering må nedgangen ses på som en generell styrking av tjenestetilbudet, fordi dette resulterer i flere ansatte per bruker.

Med dagens organisering og bemanning ligger forholdene til rette for god kvalitet i saksbehandlingen. Den interne organiseringen i to ulike fagteam gir faglig trygghet for de beslutninger som tas, men barnevernet bør fortsatt jobbe aktivt for å sikre en mer balansert kjønnsfordeling, etter vår vurdering.

2.2 OMFANG OG KOSTNADER

Som neste figur viser, har Gjesdal, Hå og Time lave utgifter til barnevern, målt i netto driftsutgifter per innbygger;

⁷ Faktisk bosatte ble for øvrig 7, men generelt kan man si at arbeidsmengden knyttet til enslige mindreårige flytninger kan være vanskelig å forutsi.

Figur 5 - Netto driftsutgifter til barnevern per innbygger i kroner (Kilde: KOSTRA).

Kommentar: I 2016 brukte barnevernet i Gjesdal 1652 kr per i innbygger til barnevern, noe som er en dobling siden 2010. Økningen kan forklares med flere omsorgsovertakelser (flere barn er omplassert til fosterhjem, jamfør tabell tre og figur syv nedenfor). Generelt har utgiftene til plassering utenfor hjemmet økt, herunder egenandelen ved bruk av institusjon. Per november 2017 har Gjesdal for øvrig to barn i institusjon.

Samtidig ser vi at utgiftene har økt i andre kommuner også, men at Gjesdal fortsatt ligger under Rogalands- og landssnittet, foruten snittet i kommunegruppa Gjesdal tilhører.

Barnevernstjenesten i Gjesdal sine utgifter kan grovt deles inn i seks kategorier:

- Lønnsutgifter til egne ansatte.
- Utgifter knyttet til to tiltaksstillinger i Sandnes kommune.
- Arbeidsgodtgjørelse og utgiftsdekning for barn i fosterhjem.
- Arbeidsgodtgjørelse og utgiftsdekning for barn med tiltak i hjemmet (besøks-hjem og støttekontakt etc).
- Kjøp av tiltak fra BUF-etat (institusjon, beredskapshjem eller familiehjem⁸).
- Kjøp av tjenester fra private tjenesteytere, som for eksempel psykologer og sakkyndige⁹.

⁸ Et familiehjem er et profesjonalisert fosterhjem, hvor omsorgspersonen er frikjøpt og det er satt inn ytterligere forsterkning i form av veiledning.

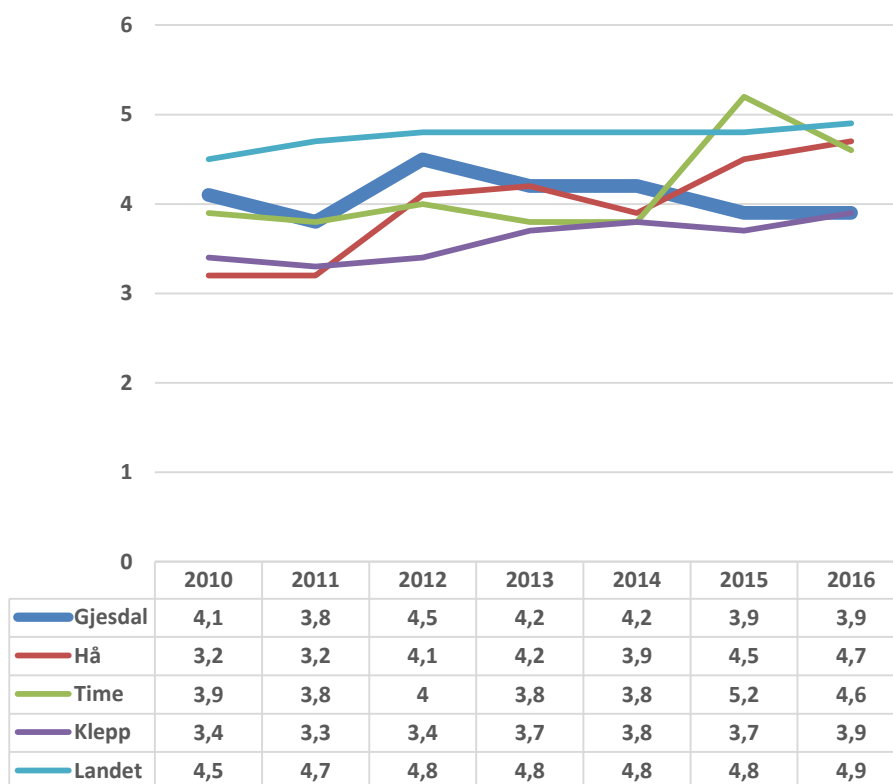
⁹ Sakkyndige kan være psykologer eller barnevernspedagoger med spisskompetanse.

Avtalen med Sandnes kommune er med å sikre lavere kostnader. Det totale behovet i både Sandnes og Gjesdal vil variere over tid, samtidig som Gjesdal har mulighet til å trekke veksler på et større antall ansatte, og således sikre seg den spisskompetansen det måtte være behov for. Sammenlignet med bruk av private tjenesteleverandører, er bruk av tiltaksstillinger fra Sandnes betydelig billigere.

Men i perioder med stort behov vil det være nødvendig for barneverntjenesten i Gjesdal å supplere med kjøp av tjenester fra private leverandører¹⁰. Og i enkelte saker har barneverntjenesten fortsatt behov for private aktører. Dette gjelder gjerne saker hvor familiene ønsker å videreføre etablert hjelp, eller i saker hvor det haster med å sette inn hjelpetiltak i hjemmet, og det ikke finnes tilgjengelige tiltak via Sandnes så raskt som ønsket.

Samtidig har andelen barn 0-17 år med barnevernstiltak i Gjesdal har gått noe ned, og er nå betydelig lavere enn landssnittet. Dette vil også ha betydning på kostnadsnivået, målt i netto driftsutgifter til barnevern per innbygger, jamfør forrige figur.

Figur 6 – Andel barn med barnevernstiltak i forhold til innbyggere 0-17 år (Kilde: KOSTRA¹¹).

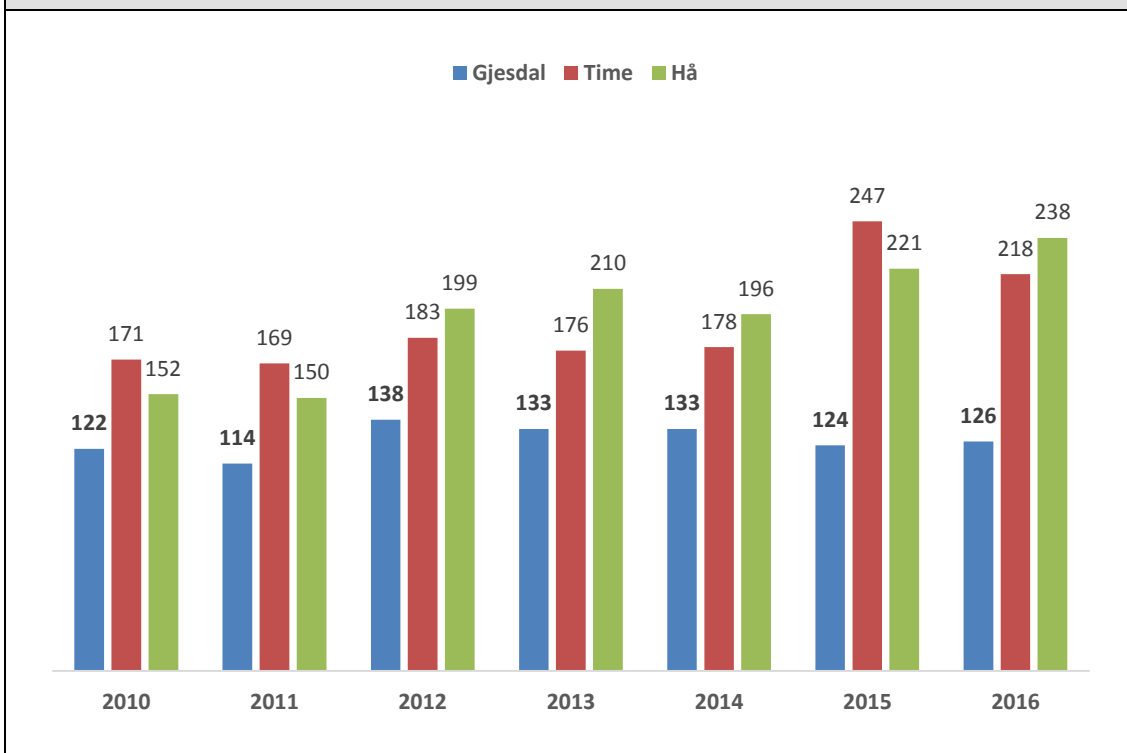
Kommentar og vurdering: Andelen barn 0-17 år med barnevernstiltak i Gjesdal har gått noe ned, og er nå betydelig lavere enn landssnittet. De senere årene har barnevernet jobbet spesielt med evaluering av barnevernstiltak, og satt tydeligere kriterier for når et tiltak skal videreføres og når et tiltak skal avsluttes.

¹⁰ Barnevernet i Gjesdal er i dialog om mer bruk av tiltaksstillinger fra Sandnes kommune i hastesaker.

¹¹ Tall for Rogaland og kommunegruppe 8 foreligger ikke.

En videreføring forutsetter at det er satt klare mål for tiltaket. «Å holde kontakten» vil for eksempel ikke være god nok grunn for opprettholdelse. Her vil for eksempel helsestasjonen, familiesenter, fastlege, skole eller barnehage kunne bidra.

Figur 7 – Antall barn med barnevernstiltak i løpet av året i Gjesdal (hjelpetiltak og/eller omsorgstiltak (Kilde: KOSTRA).

Kommentar og vurdering: Mens nabokommunene Time og Hå har hatt en økning i antall barn med barnevernstiltak, har antallet i Gjesdal holdt seg stabilt. Dette til tross for at antallet bekymringsmeldinger til barnevernet i Gjesdal har økt (se eget kapittel om meldinger). Som nevnt har dette sammenheng med barnevernets arbeide for å avgrense tiltaksperioden og sette som mål å gjøre familiene selvstendige. For barnevernet er det et mål i seg selv at tiltakene har effekt, og at det av denne grunn blir en viss en sirkulasjon. Tallene kan med andre ord ses på som et uttrykk for at en viss andel av hjelpetiltakene har god effekt.

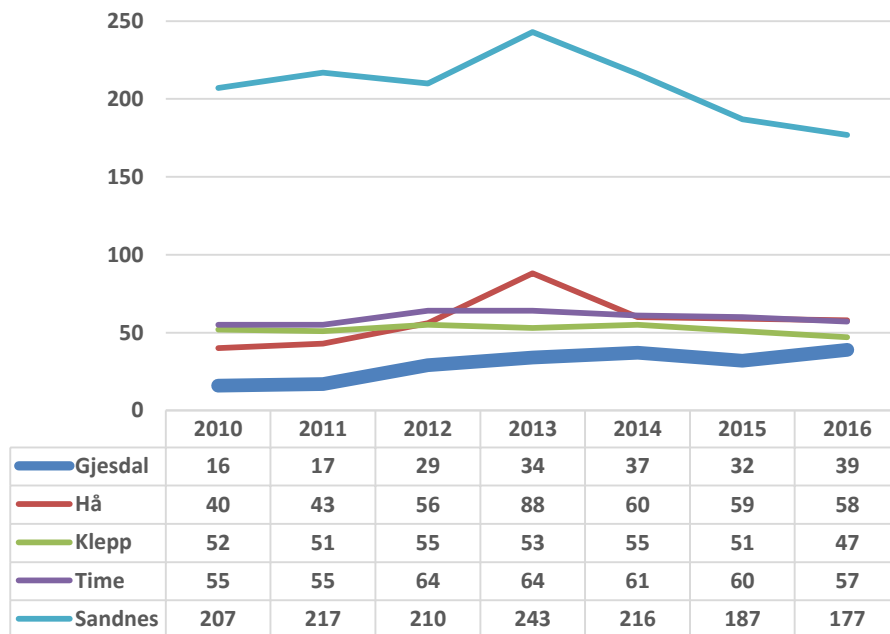
Tabell 3 – Andel barn med omsorgstiltak kontra barnevernstiltak i Gjesdal (Kilde: KOSTRA).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antall barn med barnevernstiltak i løpet av året (hjelpetiltak og/eller omsorgstiltak)	122	114	138	133	133	124	126
Antall barn med omsorgstiltak i løpet av året	13	13	15	15	20	15	20
Prosentandel med omsorgstiltak	11 %	11 %	11 %	11 %	15 %	12 %	16 %

Kommentar og vurdering: Mens antallet barn med barnevernstiltak (hjelpetiltak og/eller omsorgstiltak) har holdt seg stabilt, har andelen barn med omsorgstiltak økt noe. Denne oversikten har forøvrig kun med

de som er plassert etter barnevernloven § 4-12, etter tvangsvedtak, ikke de som er frivillig plassert etter § 4-4, fjerde ledd. Som vi skal se av neste figur, har antallet frivillige plasseringer økt kraftig:

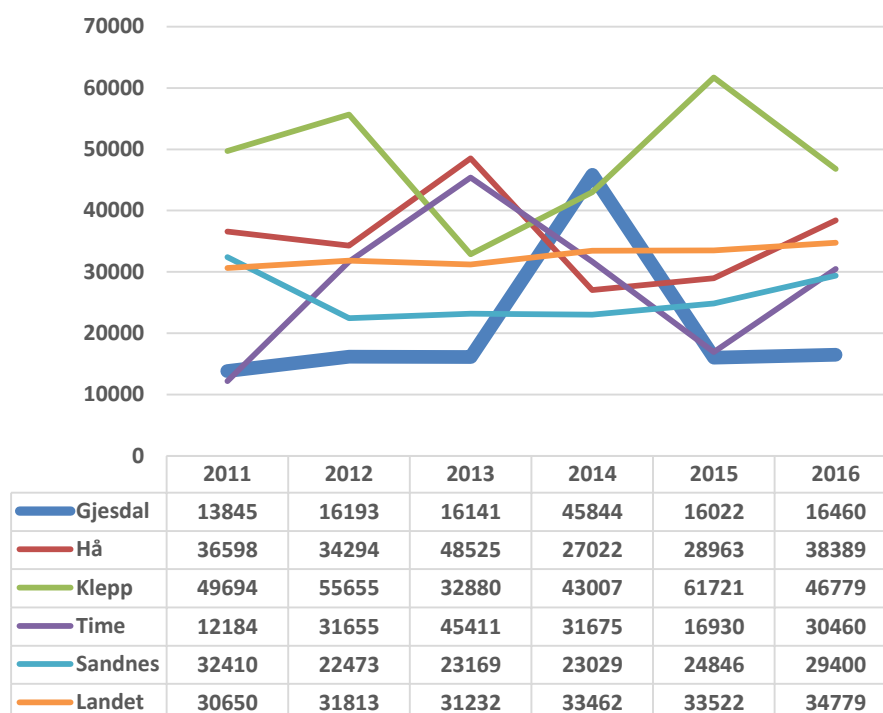
Figur 8 – Antall barn med tiltak fra barnevernet som bor utenfor opprinnelig familie (Indikatoren omfatter også frivillige plasseringer. Kilde: KOSTRA. Funksjon 252).

Kommentar og vurdering: Uavhengig om det er tale om tungen eller frivillig plassering, har Gjesdal har hatt en økning i antall barn som bor utenfor opprinnelig familie. Som vi skal se i de neste figurene, er dette mye av forklaringen på de økte kostnadene. Generelt er institusjonsplasser dyrere enn plassering i fosterhjem. Men status per november 2017 er at blant dem som kommer fra Gjesdal, bor kun to i institusjon, resterende bor i fosterhjem¹².

¹² Med unntak av ett barn som per november 2017 bor i beredskapshjem. Vedkommende har for øvrig bodd i beredskapshjem mindre enn 3 måneder.

Figur 9 – Brutto driftutgifter per barn i opprinnelig familie.
 (Tall i kroner. Gjesdal kommune, sammenlignet med et utvalg kommuner og landssnittet
 Kilde: KOSTRA¹³. Funksjon 251)

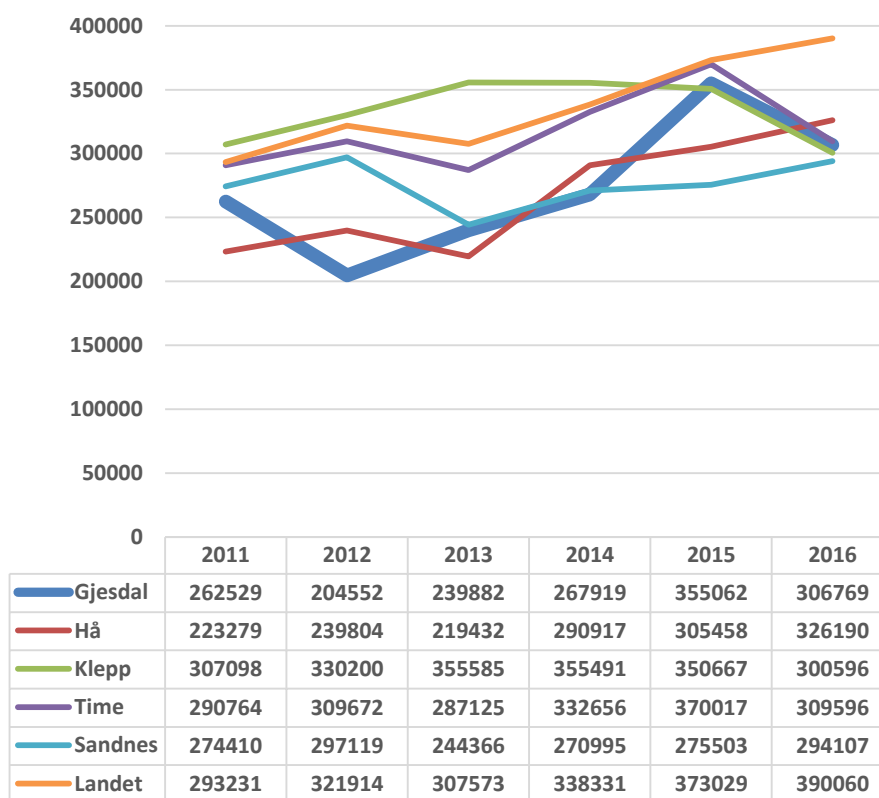

Kommentar og vurdering: I 2016 var utgiftene i Gjesdal svært lave, sammenlignet med landsgjennomsnittet og de kommunene som er tatt med her. De lave kostnadene må ses i sammenheng med samarbeidet med Sandnes kommune om tiltaksstillinger. Av figuren ser vi også at Sandnes kommer godt ut. Samarbeidet gjør det nemlig mulig å få ned kostnadene til tiltak i hjemmet, noe som må sies å være positivt.

De høye kostnadene for Gjesdal i 2014 kan i stor grad tilskrives endringer i budsjettansvar midt i året. Stillinger knyttet til forebygging (daværende Oppvekstteam/tiltak ble ført på funksjon 251 deler av året). I 2015 og -16 er for øvrig tiltaksstillinger i hovedsak ført på funksjon 244.

¹³ Tall for Rogaland og kommunegruppe åtte finnes ikke i KOSTRA. Det samme gjelder tall på landsbasis i 2013. Her er gjennomsnittet for de to foregående årene benyttet.

Figur 10 – Brutto driftsutgifter per barn utenfor opprinnelig familie
(Kilde: KOSTRA. Tall i kroner¹⁴).

Kommentar og vurdering: Denne indikatoren viser utgiftene per barn som er plassert av barnevernet. Gjesdal har i hele perioden ligget under landssnittet, noe som må sies å være positivt. Tallene viser at barnevernet har god kontroll på kostnadene. (Dette er kostnader som for en stor del er knyttet til arbeidsgodtgjørelse til fosterhjemmene, herunder forsterkningstiltak. Et forsterkningstiltak kan være bruk av en ekstern veileder, eksempelvis en privatpraktiserende psykolog, som blir satt til å veilede både barn og voksne).

2.2.1 VÅR VURDERING AV OMFANG OG KOSTNADER

Vi ser at andelen barn 0-17 år med barnevernstiltak etter hvert har beveget seg godt under landssnittet, noe som har bidratt til god kontroll på kostnadene. Samtidig åpner samarbeidsavtalen med Sandnes kommune for å redusere bruken av eksterne, private konsulenter, noe som også gir lavere kostnader.

Sammenlignet med landssnittet, har Gjesdal en noe lavere bemanning, men sammenlignet med nabokommunene, er bemanningen betydelig høyere. Barnevernet i Gjesdal kjennetegnes av et høyt aktivitetsnivå, målt i antall meldinger og antall gjennomførte undersøkelser. Samtidig ser det store antallet meldinger og undersøkelser ikke ut til å resultere i et stort antall barn med barnevernstiltak. Og antall barn med omsorgstiltak godt under landsgjennomsnittet. Samlet sett skaper dette gode forutsetninger for å opprettholde et moderat kostnadsnivå.

¹⁴Tall for Rogaland og kommunegruppe åtte finnes ikke i KOSTRA. Det samme gjelder tall på landsbasis for 2013. Her er gjennomsnittet av de to foregående årene benyttet.

Ved å sette inn riktige tiltak på et tidlig tidspunkt, kan man i noen tilfeller oppleve at behovet for omsorgsplassering faller bort. Dessuten kan satsing på veiledning av fosterforeldre forhindre at eventuelle problemer får utvikle seg. For å kunne gi riktig hjelp på et tidlig tidspunkt, er det dessuten avgjørende at barneverntjenesten behandler bekymringsmeldingen i tide, og gjennomfører grundige undersøkelser, men likevel innenfor gjeldende frist. Med en håndterlig saksmengde per ansatt, vil dette være mulig å få til. Samlet sett gir dette også en bedre kontroll på kostnadene for barneverntjenesten. Som vi skal se i de neste kapitlene, har barneverntjenesten i Gjesdal få fristoverskridelser knyttet til håndtering av innkomne bekymringsmeldinger og gjennomføring av undersøkelser.

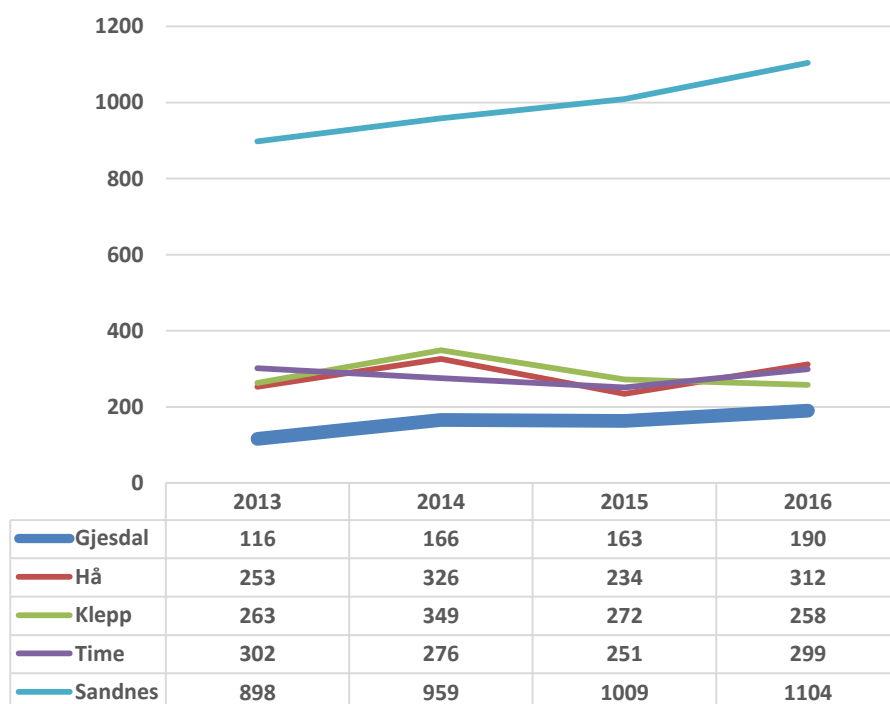
2.3 MELDING TIL BARNEVERNET

2.3.1 OMFANG

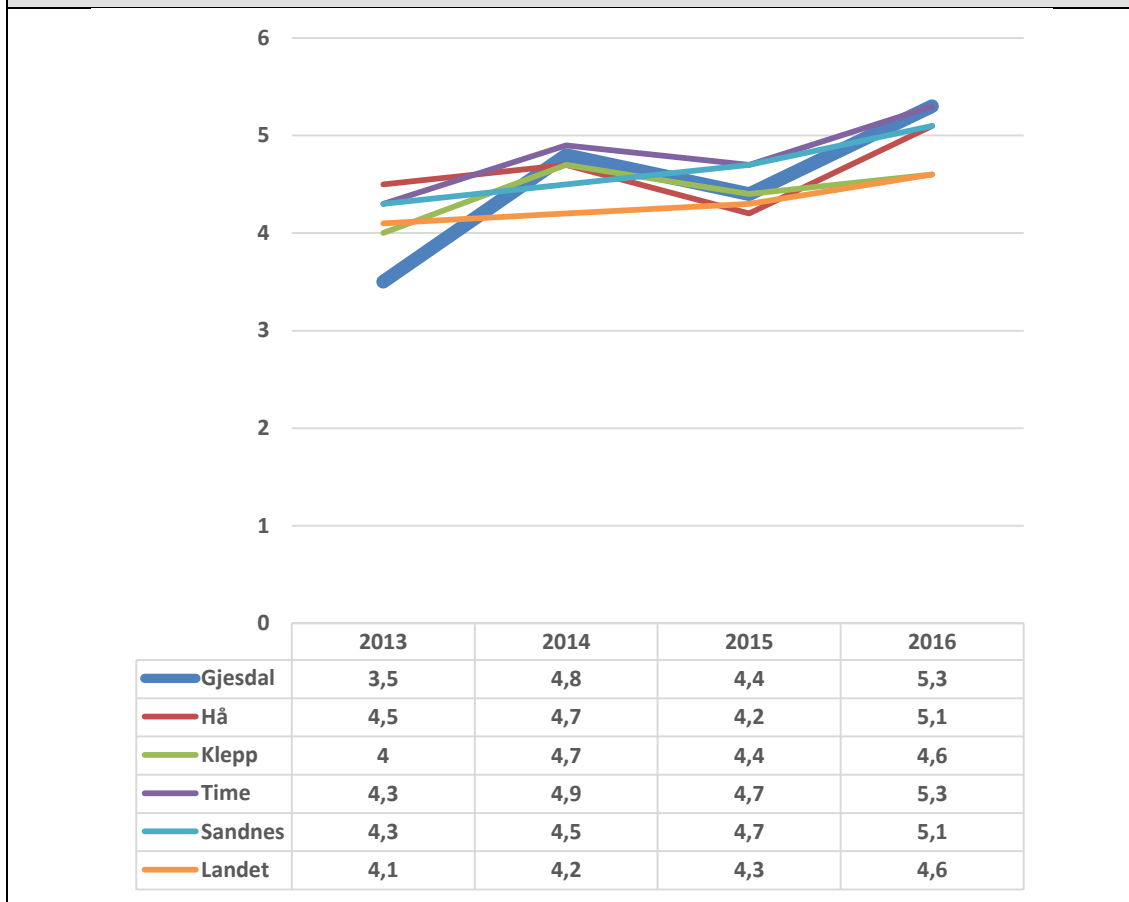
En barnevernssak begynner gjerne med at barnevernet mottar en bekymringsmelding. Alle som bekymrer seg for et barns utvikling eller omsorg kan ta kontakt med barneverntjenesten.

I Norge har barnevernet generelt opplevd en sterk økning i antall bekymringsmeldinger. Mens 38 300 barn fikk tiltak fra barnevernet i 2008, var tallet i 2016 54 620. Dette tilsvarer en økning på 43 prosent (Kilde: BUF-dir./ Statistisk sentralbyrå).

Veksten skyldes trolig at barnevernet er blitt mer synlig og at kommunene lykkes bedre med å fange opp problemene på et tidlig tidspunkt. Samtidig har barnevernloven endret barnevernets rolle: Mens barnevernet tidligere hadde som hovedoppgave å ivareta de mest utsatte barna, har vi nå et barnevern som bidrar til å bedre hverdagen for svært mange barn. Samtidig kan det tenkes at velstandsøkningen har skapt økte forventninger til det offentlige.

Figur 11 – Antall bekymringsmeldinger til barnevernet (Kilde: KOSTRA. Tall for foregående år finnes ikke)

Kommentar: Antallet mottatte meldinger har gått opp i Gjesdal. Økt fokus i samfunnet generelt. En viktig årsak til dette er endret praksis i barnevernet knyttet til registrering av mottatte meldinger fra politiet. Ved iverksatt etterforskning overfor lovbryter under 18 år, er politiet forpliktet til å sende melding til barnevernet.

Figur 12 – Barn med melding i forhold til antall innbyggere 0-17 år i prosent (Kilde: KOSTRA. Tall for foregående år finnes ikke).

Kommentar: Vi ser at andelen barn med melding til barnevernet har gått opp i alle kommunene som er tatt med her, og at økningen har vært spesielt stor i Gjesdal. Andelen i Gjesdal er nå høyere enn landssnittet. Utviklingen må ses på bakgrunn av mer kjennskap til barnevernets tjenester blant ansatte i kommunen, og barnevernets arbeid for å informere om fremgangsmåten ved behov for å melde til barnevernet.

2.3.2 HVEM SOM MELDER OG ARBEIDET MED FOREBYGGING

En barnevernssak starter gjerne med en melding om bekymring. Ved lav bekymringsgrad skal offentlige instanser innhente samtykke før melding sendes. Ved alvorlig bekymring utløses meldeplikt og melding skal sendes uavhengig av samtykke fra foresatte. Ved mistanke om seksuelt misbruk og/eller vold blir ikke foresatte involvert før meldingen blir sendt.

Ved bekymring er det i alle tilfeller mulig å lufte problemstillingen/saken anonymt overfor barnevernet først, og drøfte hvor alvorlig saken er.

Vi har bedt om å få en samlet oversikt over hvem som sender bekymringsmeldinger til barnevernet. I oversikten skilles det mellom meldinger i ordinære saker og meldinger i aktive saker. En bekymringsmelding i en aktiv sak betyr at temaet er kjent for barne-

verntjenesten, og undersøkelse eller tiltak er igangsatt. Som regel fremkommer ikke meldinger i aktive saker i offentlige statistikker, men de er likevel viktige for å få et samlet bilde av antall meldinger.

Tabell 6 – Hvor bekymringsmeldingene kommer fra (Kilde: Gjesdal barnevern).

Melder	2015 Ordinære saker og (aktive saker)	2016 Ordinære saker og (aktive saker)	2017 Ordinære saker og (aktive saker)	Sum ordinære saker siste tre år
Politi/lensmann	32 (23)	49 (18)	27 (8)	108
Barneverntjenesten	37 (11)	33 (18)	24 (7)	94
Skole	15 (4)	19 (2)	30 (10)	64
Barnevernvakt	6 (4)	11 (3)	14 (11)	31
Lege/sykehus/tannlege	11 (3)	13 (4)	3 (3)	27
Mor/far/foresatte	16 (1)	2	6 (1)	24
Asykmottak/UDI/innvilg. myndighet	0	18	6	24
Barnehage	9 (2)	0 (1)	12 (7)	21
Andre	9 (1)	11	1	21
Andre privatpersoner	4 (7)	7 (8)	8 (3)	19
Familievernkontor	0	9	6 (3)	15
Helsestasjon/skolehelsetjeneste	4	5 (2)	5	14
Psykisk helsevern voksne	6 (1)	2 (5)	5 (3)	13
Andre offentlige instanser	3 (1)	3 (1)	5 (2)	11
Psykisk helsevern barn og unge	3 (1)	4 (2)	3 (1)	10
Familie forøvrig	3	3 (2)	2	8
NAV	4	1 (1)	2	7
Tjenester for oppfølging av rusproblemer	0	5	0	5
Frivillige org. /idrettslag	0	3	0	3
Barnet	1	0	0	1
PPT	0	0	0	0
Krisesenter	0	0	0	0
Utekontakt/fritidsklubb	0	0	0	0
Sum	163 (59)	198 (67)	163 (59)	

Kommentar: Ved iverksatt etterforskning overfor løvbryter under 18 år, er politiet forpliktet til å sende melding til barnevernet. Målt i antall ordinære saker, ser vi at politi/lensmann kommer høyt opp på statistikken.

At skolene kommer høyt opp på statistikken må sies å være et uttrykk for at de er flinke til å melde fra. For øvrig er dette en tendens som også gjør seg gjeldende i andre kommuner vi har undersøkt. Barnevernet har utnevnt faste kontaktpersoner på den enkelte skole og i den enkelte barnehage, og tilbyr å delta fire ganger i året i skolens- eller barnehagens tverrfaglige team. Dette er med å sikre et godt samarbeid, og at skolen/barnehagen sender bekymringsmelding der det er behov.

Barnevernet selv kommer også høyt opp på statistikken. Barnevernet blir gjerne oppmerksom på søsken eller forhold som hittil ikke er oppdaget.

Ellers ser vi også at foresatte kommer høyt opp på statistikken. Dette er foresatte som selv ønsker at barnevernet skal bidra med hjelp. I mange tilfeller vil det også være slik at partene rundt (eksempelvis skole/ barnehage) ønsker et godt samarbeid, og at de derfor oppfordrer de foresatte til å sende meldingen selv.

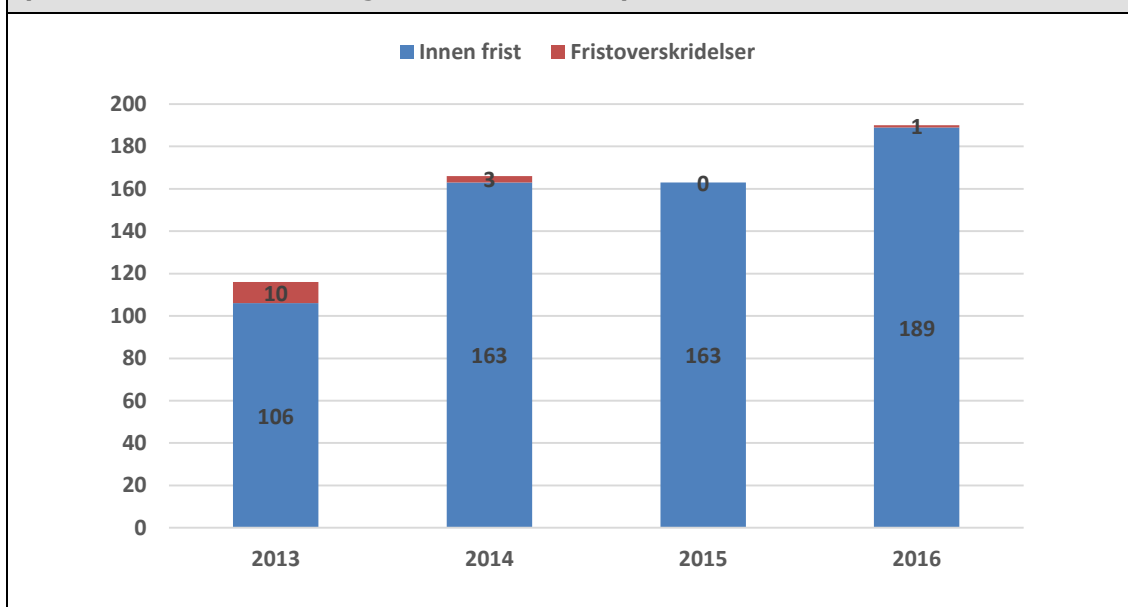
2.3.3 BARNEVERNETS RUTINER FOR HÅNDTERING AV MELDINGER

Konkrete bekymringsmeldinger letter barnevernets arbeid. Barnevernet må ha opplysninger i meldingen som gir grunnlag for å starte en undersøkelse, samtidig som det må gå klart frem at det er tale om en bekymringsmelding. For å sikre felles praksis har barnevernet har utarbeidet en felles mal for hvordan meldinger skal utformes. Skulle meldingen vise seg å være uklar, tar barnevernet kontakt med den som har sendt meldingen;

Barnevernet bistår gjerne den som har sendt meldingen til å skrive en konkret bekymringsmelding, og i den grad det er mulig, blir omsorgssituasjonen i hjemmet omtalt.

I henhold til barnevernloven § 4-2 skal barneverntjenesten snarest, og innen én uke, gjennomgå og vurdere om meldingen skal følges opp med undersøkelser.

Figur 13 – Antall fristoverskridelser ved meldingshåndtering i Gjesdal
(Kilde: KOSTRA. Tall for foregående år finnes ikke).

Kommentar og vurdering: Til tross for et stort antall meldinger, ser det ut til at barnevernet har klart å holde meldingsfristen i de fleste tilfeller. Dette må sies å være positivt.

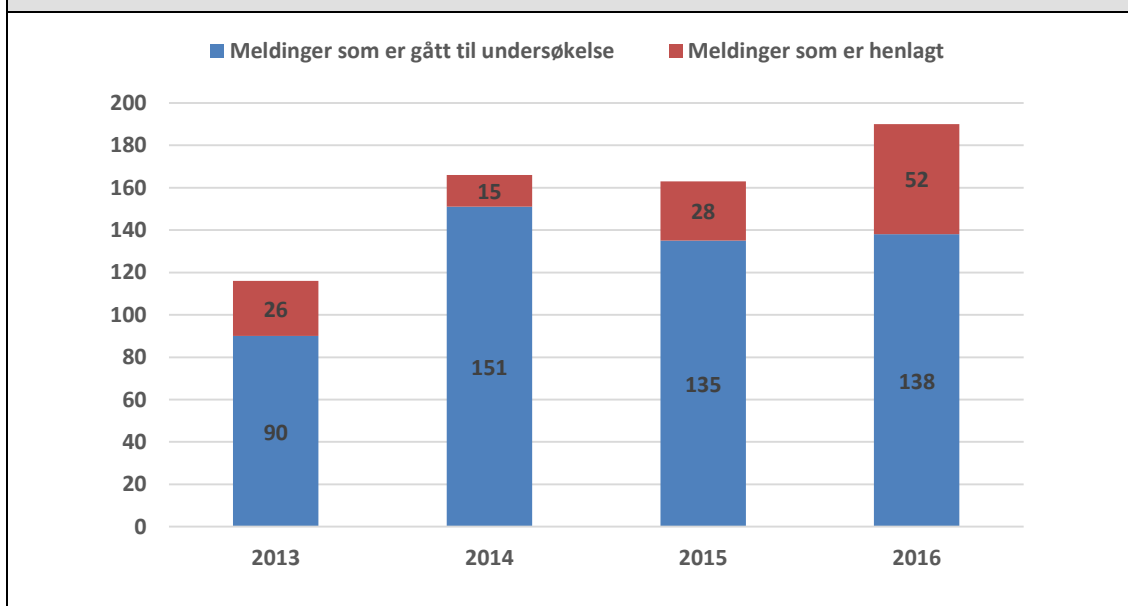
Når barnevernet mottar en melding, vurderer barnevernet om det er grunnlag for følgende tre alternativer:

- Gjennomføre undersøkelser
- Bruke opplysningene som informasjon i en eksisterende sak
- Henlegge saken

Grunnlag for å starte undersøkelser foreligger når det er mistanke om:

- Alvorlig omsorgssvikt eller ved behov for hjelpetiltak
- Bekymring med hensyn til alvorlige atferdsvansker hos barna

Figur 14 – Antall meldinger til barnevernet i Gjesdal som er gått til undersøkelse eller henlagt (Kilde: KOSTRA. Tall for foregående år finnes ikke).

Kommentar og vurdering: Etter vår vurdering er omfanget av henleggelse ikke urovekkende høyt. I kategorien henlagte meldinger finner vi en del meldinger hvor barnet ikke bor i Gjesdal kommune og meldingen av denne grunns videresendes til faktisk bostedskommune.

Videre kan det være meldt en bekymring for en av foreldrenes vansker (ofte rus, kriminalitet eller alvorlig psykisk sykdom), men at det viser seg at barnet faktisk ikke har kontakt med denne forelderen. En siste hovedårsak til henleggelse kan være ungdom som er pågrepet for enkeltstående tilfeller av naskeri eller beruselse, og hvor det framkommer at dette blir fulgt opp av politiet og foresatte på en forsvarlig måte.

2.3.4 VÅR VURDERING AV BARNEVERNETS HÅNDTERING AV INNKOMNE BEKYMRINGSMELDINGER

På landsbasis ser vi at barnevernet får stadig flere bekymringsmeldinger, men økningen har de senere åra vært spesielt stor i Gjesdal. Skolene er blant dem som i økende grad sender bekymringsmeldinger, og disse kommer derfor høyt opp på lista over hvem som melder. Dette må sies å være et uttrykk for at skolene etter hvert er blitt flinke til å melde ifra til barnevernet.

Til tross for den kraftige økningen, har barneverntjenesten i Gjesdal blitt stadig flinkere til å holde meldingsfristen, og at antallet henleggelse er fortsatt på et moderat nivå.

Som en fast rutine gir barnevernet tilbakemelding til avsender om at meldingen er motatt, og til offentlige meldere blir det også opplyst om hvorvidt barnevernet igangsetter undersøkelser eller henlegger saken. Vårt inntrykk er at barneverntjenesten har gode rutiner for å sikre god kvalitet i denne fasen av saksbehandlingen.

2.4 UNDERSØKELSE

2.4.1 GENERELT OM UNDERSØKELSER OG BARNETS MEDVIRKNING

Når barnevernet har mottatt en bekymringsmelding, tar barnevernet stilling til om videre undersøkelser er påkrevet. Måten en undersøkelse blir gjennomført på kan variere, men første steg er gjerne å kalle barnet og foresatte inn til et møte. Her blir meldingen gjennomgått og barneverntjenesten får høre barnets og foresattes oppfatning av situasjonen.

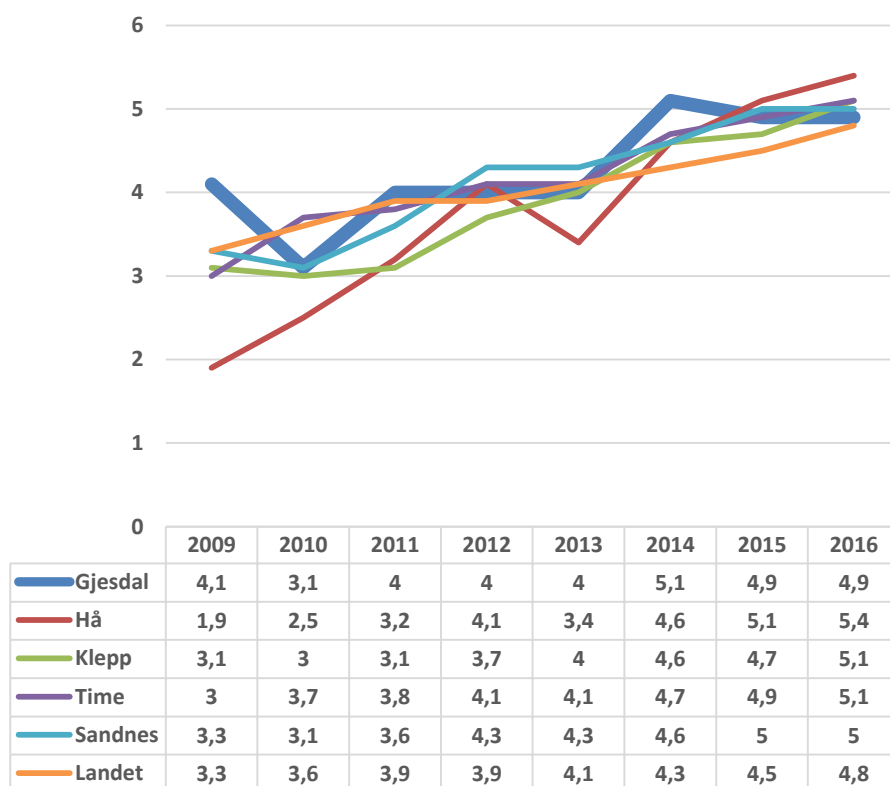
I henhold til barnevernloven § 4-3 skal barnevernets undersøkelser gjennomføres til minst mulig ulempe, og de skal ikke gjøres mer omfattende enn hva formålet tilsier. I de fleste tilfeller ønsker barnevernet å dra på hjemmebesøk for se på forholdene i hjemmet og samspillet mellom barn og foreldre.

For å bli kjent med barnet og fange opp barnets uttrykk, benytter barneverntjenesten også observasjoner. I barnevernets mal for gjennomføring av undersøkelser skal barnevernet oppgi hvilke samtaler som er gjennomført og hvilke observasjoner som er utført. Som en del av arbeidet med sikre barnets medvirkning har barneverntjenesten i Gjesdal utarbeidet en egen type journalnotat for samtaler med barn. Malen ble tatt i bruk i september 2017, og kom på bakgrunn av et ønske om å sikre barnets stemme i den enkelte sak. Praksis er ikke endret, men malen åpner for økt systematikk og oversikt.

Barnevernet tar som regel også kontakt med offentlige instanser som foresatte eller barnet har vært i kontakt med, eksempelvis barnehage, skole, skolefritidsordning (SFO), helsestasjon, PP-tjeneste, politi, NAV og/eller barne- og ungdomspsykiatrisk (BUP).

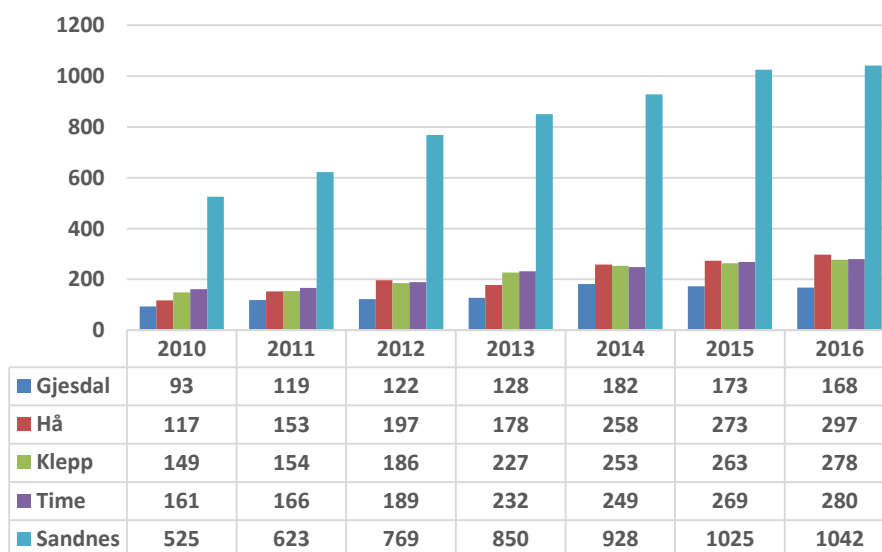
2.4.2 OMFANGET AV UNDERSØKELSER

Figur 15 – Prosentandel barn med undersøkelse i forhold til antall innbyggere 0-17 år (Kilde: KOSTRA¹⁵).

Kommentar: Andelen barn med undersøkelse i forhold til antall innbyggere 0-17 år, har i flere år ligget noe høyt i Gjesdal sammenlignet med andre kommuner. Fra en topp i 2014, har andelen gått noe ned, og kommunen ligger nå omtrent på linje med landssnittet.

¹⁵ Fra og med rapporteringsåret 2013 er alle undersøkelser startet og/eller avsluttet i løpet av året innhentet og publisert. Før dette ble kun en undersøkelse per barn innhentet og publisert.

Figur 16 – Utviklingen i antall undersøkelser (Kilde: KOSTRA).

Kommentar: Fram til 2014 økte antallet undersøkelser kraftig i Gjesdal. Etter dette har antallet gått noe ned. Sammenlignet med forrige figur, ser vi at det er en bakenforliggende faktor som gjør seg gjeldende her, nemlig at antallet barn i aldersgruppen 0-17 år også har økt i samme periode.

2.4.3 OMFANGET AV FRISTOVERSKRIDELSER

Dersom barnevernet vurderer det som nødvendig å gjennomføre videre undersøkelser, skal dette gjøres snarest og senest innen tre måneder (barnevernloven §§ 4-3 og 6-9). I særlige tilfeller kan fristen være seks måneder¹⁶.

Tabell 7 – Antall undersøkelser med behandlingstid over tre måneder i Gjesdal (Kilde: KOSTRA).

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Undersøkelser i alt	121	93	119	122	128	182	173	168
Undersøkelser med behandlingstid over 3 måneder	38	14	36	51	27	20	4	10
Fristoverskridelser i prosent	31 %	15 %	30 %	42 %	21 %	11 %	2 %	6 %

Kommentar og vurdering: Mens barneverntjenesten tidligere hadde mye fristoverskridelser, har barneverntjenesten de siste årene lyktes godt med å få ned omfanget, takket være en forsvarlig bemanningssituasjon og høy prioritet. Med dagens organisering i to team, lykkes barneverntjenesten i større grad med å få til framdrift og struktur i arbeidet, og de ansatte kan hente faglig støtte for sine beslutninger fra teamleder.

¹⁶ Nærmere bestemt har barnevernet en frist på tre måneder fra konklusjonsdato til undersøkelsen skal være gjennomført, jf. barnevernloven § 6-9, første ledd. Som nevnt har barneverntjenesten fra den dagen barnevernet mottar en melding 1 ukes frist på å konkludere om det skal settes i gang undersøkelse, eller om meldingen skal henlegges. Barnevernloven åpner for å utvide undersøkelsesfasen til seks måneder ved særlige tilfeller. Dette kan være tilfeller hvor sakens kompleksitet tilsier at denne fasen må utvides eller at det er kommet inn ny informasjon i saken.

For barnevernet er det en prioritert oppgave å få gjennomført undersøkelsene innen frist, få satt inn tiltak i hjemmet raskt, og dermed hindre at problemene i familien får eskalere. Samtidig vil det alltid være slik at overholdelse av fristen vil være spesielt vanskelig i tilfeller hvor foreldrene motsetter seg.

En nærmere undersøkelse skal for øvrig kunne ut i én av følgende konklusjoner:

- Barneverntjenesten foreslår frivillige hjelpetiltak.
- Saken henlegges.
- Saken forberedes av barnevernet og sendes Fylkesnemnda for sosiale saker, som avgjør om barnet fortsatt skal bo i hjemmet (med eventuelle hjelpetiltak) eller flytte ut for kortere eller lengre tid.

2.4.4 VÅR VURDERING AV BARNEVERNETS RUTINER FOR GJENNOMFØRING AV UNDERSØKELSER

Andelen barn med undersøkelser har økt, og ligger omtrent på linje med landsnittet. Økningen i antallet undersøkelser må ses på bakgrunn av økningen i antallet meldinger. Med flere meldinger, vil det naturlig bli flere undersøkelser. Barneverntjenesten har de senere årene arbeidet målrettet for å få ned omfanget av fristoverskridelser i forbindelse med gjennomføring av undersøkelser. Med stadig færre fristoverskridelser de senere årene har omfanget blitt svært lite (kun 6 prosent i 2016). Dette må sies å være positivt, og kan sies å være et uttrykk for at barnevernet har en forsvarlig bemanning som sørger for god kvalitet i saksbehandlingen, i hvert fall på dette punktet.

2.5 FRA UNDERSØKELSE TIL BARNEVERNSTILTAK

Ved å sammenligne antallet undersøkelser med antallet undersøkelser som førte til tiltak, kan vi få prosentandelen undersøkelser som fører til tiltak:

Tabell 10 – Antall undersøkelser som førte til barnevernstiltak (hjelpetiltak eller omsorgstiltak). Historisk utvikling i Gjesdal kommune (Kilde: KOSTRA).

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Undersøkelser i alt	121	93	119	122	128	182	173	168
Undersøkelser som førte til tiltak	55	52	38	56	56	85	52	72
Undersøkelser som førte til tiltak i prosent	46 %	56 %	32 %	46 %	44 %	47 %	30 %	43 %

Kommentar og vurdering: Over en tredjedel av alle undersøkelser fører til tiltak, men dette varierer noe fra år til år. En undersøkelse kan resultere i at familien blir henvist til andre instanser, eksempelvis Familievernkontoret eller Familiesenteret¹⁷. I andre tilfeller konkluderer barnevernet med at det ikke er grunnlag

¹⁷ For mer informasjon om disse tilbudene, se rapportens vedlegg.

for å iverksette tiltak. En andel på over 30 prosent anses som normalt, og har også vært tilfelle i andre barneverntjenester vi har undersøkt.

Generelt sett kan man si at det er bedre å få undersøkt en melding nærmere, enn å henlegge meldingen uten at noe er undersøkt. Slik sett er det bedre med «henlagte undersøkelser» (underforstått undersøkelser som ikke fører til tiltak), enn henlagte meldinger. Og for den som melder er det viktig å bli tatt på alvor - blir en undersøkelse iverksatt, vil avsenderen oppleve at han eller hun blir tatt på alvor.

Samtidig har barneverntjenesten som oppgave å informere om at det også finnes andre instanser, og at ikke alle typer saker er nødvendig å melde til barnevernet. Det faktum at Gjesdal kommune etter hvert har bygget opp et eget familiesenter med fire stillinger, spiller også inn her. Senteret er et ressurscenter for barn/ungdom 0-20 år og foreldre som ønsker støtte og veiledning i foreldrerollen. Tilbudet er rettet mot barn, ungdom og familier som ønsker mer oppfølging enn det som gis fra kommunens helsestasjon, skolehelsetjeneste, barnehager og skoler.

Dersom barneverntjenesten mener familien må ha tiltak uten at familien ønsker dette, er det fra 2016 mulig å fremme sak for Fylkesnemnda for å pålegge hjelpetiltak. Barneverntjenesten har også mulighet til å ta saken opp på ny etter seks måneder dersom foreldre takker nei til tiltak barneverntjenesten anbefaler. I noen saker flytter familien, dette kan ha ulike årsaker, men ved fortsatt bekymring, melder barneverntjenesten videre til ny kommune.

2.6 HJELPETILTAK

Barnevernloven § 4-4 slår fast at «barneverntjenesten skal, når barnet på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlig behov for det, sørge for å sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien, f.eks. ved å oppnevne støttekontakt, sørge for at barnet får plass i barnehage, avlastningstiltak i hjemmet eller andre foreldrestøttene tiltak».

2.6.1 BARNEVERNETS HJELPETILTAK OG OMFANG

Barneverntjenesten i Gjesdal tilbyr følgende hjelpetiltak i samarbeid med ulike instanser (noen av tiltakene leies inn fra eksterne instanser som BUF-etat eller private aktører):

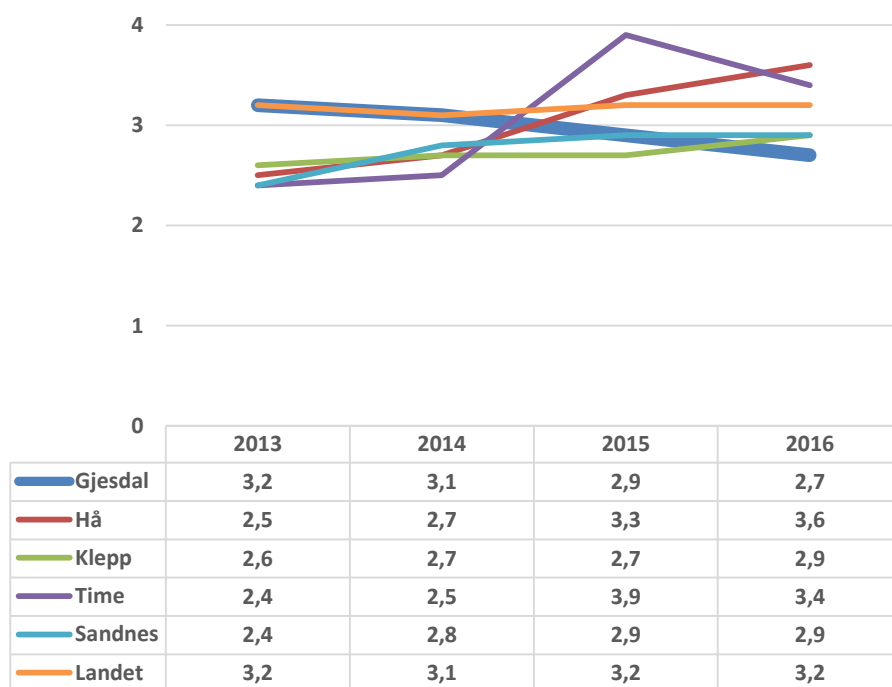
- **Veiledning i hjemmet** i samarbeid barneverntjenesten i Sandnes kommune, eksempelvis
 - Veiledning utført av barnevernsansatte med kompetanse innen familiesamspill.
 - Marte-Meo veiledning i hjemmet, som blant annet er veiledning om hva barnet mestrer og hva det trenger å mestre.
 - Veiledning i tråd med «Circle of Security» (COS). Dette tiltaket har som mål å fremme trygg tilknytning mellom barn og omsorgsperson¹⁸.
- **Veiledning fra kontaktperson/saksbehandler**

¹⁸ For mer informasjon, se rapportens vedlegg.

- **Familieterapi** i samarbeid med barneverntjenesten i Sandnes kommune, Familiievernkontoret eller private leverandører.
- **Miljøarbeider i hjemmet**, i samarbeid med Sandnes kommune eller en privat leverandør.
- **Støttekontakt.**
- **Oppfølging fra barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP)**
- **Besøkshjem/avlastning.**
- **Ansvarsgruppe**
- **Frivillig plassering**
- **Rustesting av foreldre**
- **Økonomisk hjelp** (betaling av barnehage, fritidsaktiviteter e. l.).
- **Multisystemisk terapi (MST)** og funksjonell familieterapi (FFT). Dette er tiltak i regi av BUFeetat som er særskilt rettet inn mot familier med barn mellom 12-18 år¹⁹.

Barneverntjenesten kan iverksette ulike typer hjelpetiltak, og forsøker å tilpasse tiltakene til den enkelte familie. Dette betyr at ovenfor nevnte liste ikke er fullstendig. For barneverntjenesten er det viktig å velge tiltak som skaper endring og utvikling hos foreldrene, slik at de i størst mulig grad skal være i stand til å ivareta omsorgsoppgavene selv. Det kan også være aktuelt å sette inn ulike typer støtte og kompenserende tiltak for å supplere, slik at barnets situasjon samlet sett blir god.

¹⁹ For mer informasjon om disse tiltakene, se rapportens vedlegg.

Figur 17 – Prosentandel barn med hjelpetiltak (og som ikke er plassert av barnervernet) i forhold til antall innbyggere 0-17 år**(Kilde: KOSTRA. Tall for foregående år finnes ikke²⁰).**

Kommentar og vurdering: Andelen barn med hjelpetiltak i hjemmet i Gjesdal har gått ned og er nå lavere enn landssnittet. Barneverntjenesten forklarer nedgangen med at tiltaksplanene er gitt økt oppmerksomhet. Med aktive tiltaksplaner får barneverntjenesten kontroll på om det faktisk er behov for tiltakene. For barnevernet er det viktig å la familien prøve seg på egenhånd etter at tiltak er satt inn, istedenfor å la tiltakene rulle og gå. Etter vår vurdering etter dette riktig prioritering (mer om tiltaksplanenes funksjon i eget kapittel nedenfor).

²⁰ Funksjon 251. Landstall for 2013 finnes ikke. Her er gjennomsnittet for 2014 og -15 benyttet.

Figur 18 – Antall barn med kun hjelpetiltak, i løpet av året
(Kilde: KOSTRA).

Kommentar: Etter en topp i 2012 har antallet barn med kun hjelpetiltak i løpet av året gått ned. Mens noen mottar hjelp i en periode på noen måneder, mottar andre hjelp over flere år. Vi ser at antallet har økt i nabokommunene, men ikke i Gjesdal, hele tidsperioden sett under ett. Gjesdal kommune har fått på plass et lavterskeltilbud kalt Familiesenteret, som er et tiltak som ligger mellom helsestasjon og barnevern. Dette er et frivillig hjelpetilbud rettet mot familier som har behov for hjelp, og kan som nevnt sies å være noe av årsaken nedgangen.

2.6.2 TILTAKSPLAN

Barnevernloven § 4-5 slår fast at når hjelpetiltak vedtas, skal barneverntjenesten utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan. Planen skal gi en oversikt over hvilke tiltak barnevernet har satt inn (støttekontakt, familieveiledning etc.), hvilke konkrete målsettinger man ønsker å jobbe etter og hvordan barnevernet ser for seg at barnets særlige behov skal imøtekommes.

Tiltaksplanen skal utarbeides sammen med familien og evalueres sammen med dem. Planen skal være et levende arbeidsdokument for familien, barneverntjenesten og utfører av tiltaket (veileder, besøkshjem eller lignende). Med utgangspunkt i tiltaksplanen evalueres hjelpetiltakene. Hvilke mål ønskes oppnådd?

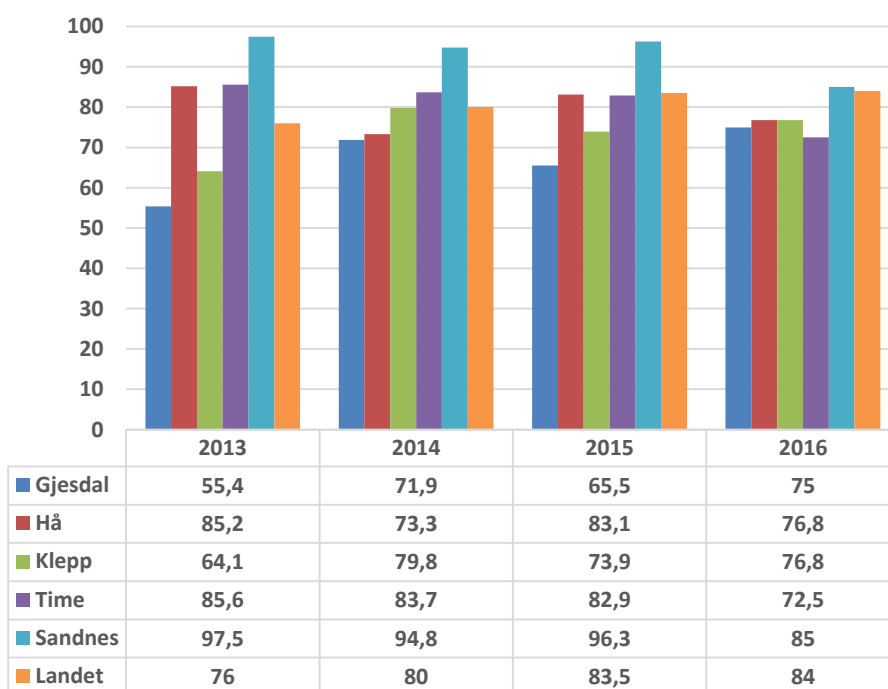
Ved evaluering av tiltak er det fast praksis at barnet skal ta del i evalueringen. Barnet får være tilstede i evalueringsmøtet, og i forbindelse med evalueringen blir det satt av tid til egne samtaler med barnet.

Som en del av barnevernets arbeid for å sikre et godt samarbeid med involverte instanser, vil barnevernet forsøke å innhente samtykke til å dele tiltaksplanen med partene. Så langt har barnevernet erfart at de fleste gir sitt samtykke til dette. Eksempelvis vil da en lærer da kunne vite om barnet har vært i et besøkshjem i løpet av helga.

En tiltaksplan vil også si noe om hjelpetiltakene er tjenlige, om det er nødvendig med nye tiltak eller om det er grunnlag for omsorgsovertakelse. I tilfeller hvor barnet lever under omsorgssvikt, skal tiltaksplanen forhindre at barnevernet nøyer seg med å videreføre tiltak som ikke i tilstrekkelig grad bedrer barnets situasjon.

Utgangspunktet for vurderingen av hjelpetiltakets varighet er barnets og familiens behov. I samtalen med familien vil det være naturlig å gi en antydning om varigheten av tiltaket, og varigheten avgjøres i samarbeid med de foresatte. Barneverntjenesten gir vedtak for maksimalt ett år om gangen, og tiltakene evalueres minimum hver tredje måned²¹. Barneverntjenesten fremhever at praksisen med evaluering hver tredje måned sikrer at tiltak kun settes inn når behovet er tilstede.

Figur 19 – Prosentandel barn med hjelpetiltak som har fått utarbeidet en tiltaksplan (Kilde: KOSTRA²²).

Kommentar og vurdering: Andelen barn som har fått utarbeidet en tiltaksplan har økt i Gjesdal. Samtidig er det flere kommuner som greier å få til en høyere andel, og således har barneverntjenesten et forbedringspotensiale her.

²¹ Hjelpetiltak som omfatter bruk av ekstern veileder vil i praksis være tidsbegrenset fordi oppdragsavtalen med veilederen vil ha en sluttdato.

²² Tall for Rogaland, kommunegruppen og foregående år finnes ikke.

Barneverntjenesten oppgir at de kan bli flinkere til å lage en ny plan når den gamle går ut på dato. Samtidig skal tiltaksplanen utarbeides i samarbeid med foreldrene, noe som kan bidra til forsinkelser. I noen tilfeller kan det for eksempel ta tid å bli enige om hvilke målsettinger som skal fastsettes.

For barneverntjenesten handler dette også om en balansegang mellom å utarbeide langsiktige, generelle planer, kontra mer kortsiktige planer med konkrete målsettinger. En vektlegging av førstnevnte vil naturlig lette barnevernets arbeid og bedre statistikken, men er dette til det beste for barna og familien? Barnevernet har forøvrig som fast rutine at fastsatte tiltak og gjeldende plan blir gjenstand for evaluering hver tredje måned.

2.6.3 VÅR VURDERING AV BARNEVERNETS RUTINER FOR HJELPETILTAK

Etter en topp i 2012 har antallet barn med hjelpetiltak gått ned. Det er naturlig å anta at nedgangen i stor grad kan tilskrives kommunens satsning på lavterskeltilbudet Familiesenteret, som kan sies å være et tjenestetilbud mellom helsestasjon og barnevern. Etter vår vurdering har kommunens satsing på lavterskeltilbudet allerede gitt seg utslag i barnevernsstatistikken.

Vi ser at om lag en tredjedel av undersøkelsene fører til tiltak. En prosentandel på rundt 30 prosent anses som normalt, og har også vært tilfelle i andre kommuner vi har undersøkt. Samtidig ser vi at langt fra alle får utarbeidet en tiltaksplan. Dette indikerer at barneverntjenesten kan bli flinkere til å foreta en nødvendig, fortløpende evaluering av tiltakene.

2.7 OMSORGSOVERTAKELSE

Barn og ungdom kan plasseres utenfor hjemmet på bakgrunn av at foreldrene ikke er i stand til å ivareta omsorgen for dem eller på bakgrunn av ungdommenes egne adferds- eller rusvansker²³.

I henhold til barnevernloven § 4-12 kan vedtak om å overta omsorgen for et barn treffes dersom:

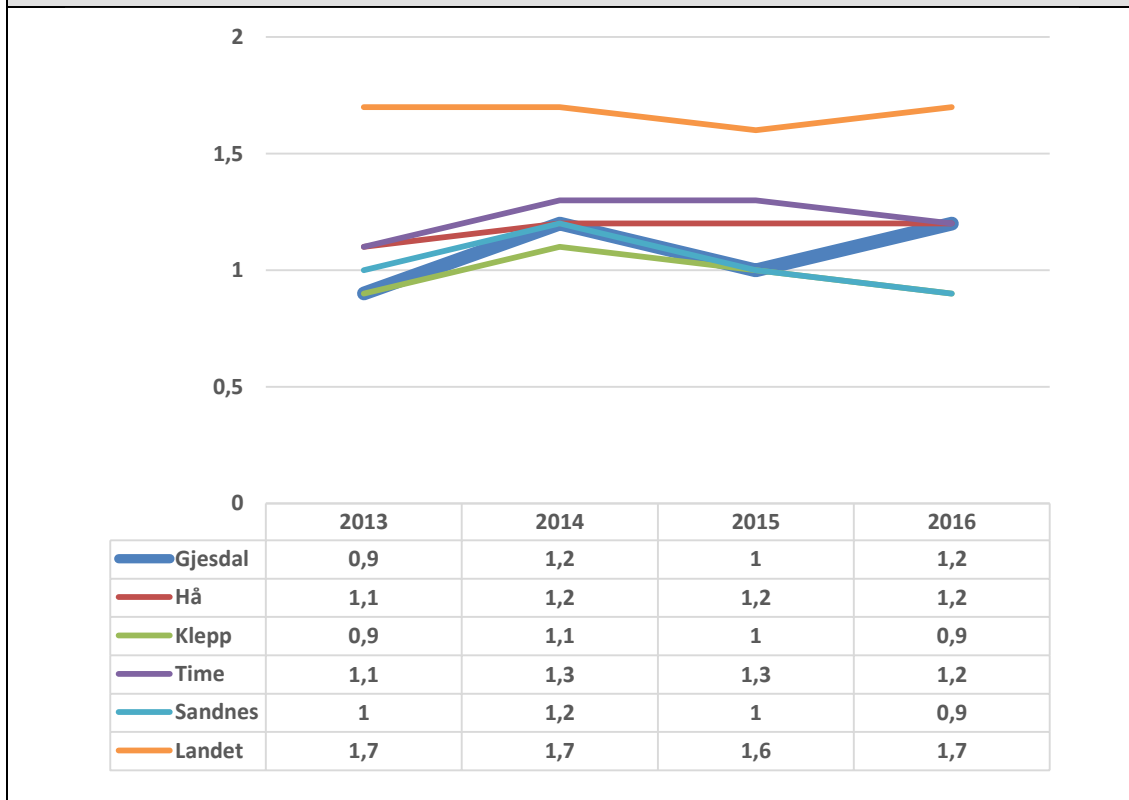
- a. Det er alvorlige mangler ved den daglige omsorg som barnet får, eller alvorlige mangler i forhold til den personlige kontakten og tryggheten det trenger ut fra alder og utvikling.
- b. Foreldrene ikke sørger for at et sykt, funksjonshemmet eller spesielt hjelpetrengende barn får dekket sitt særlige behov for behandling og opplæring.
- c. Barnet blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet.

²³ Sistnevnte er i så tilfelle et såkalt plasseringstiltak etter barnevernloven § 4-24.

- d. Det er overveiende sannsynlig at barnets helse eller utvikling kan bli alvorlig skadd fordi foreldrene er ute av stand til å ta tilstrekkelig ansvar for barnet.

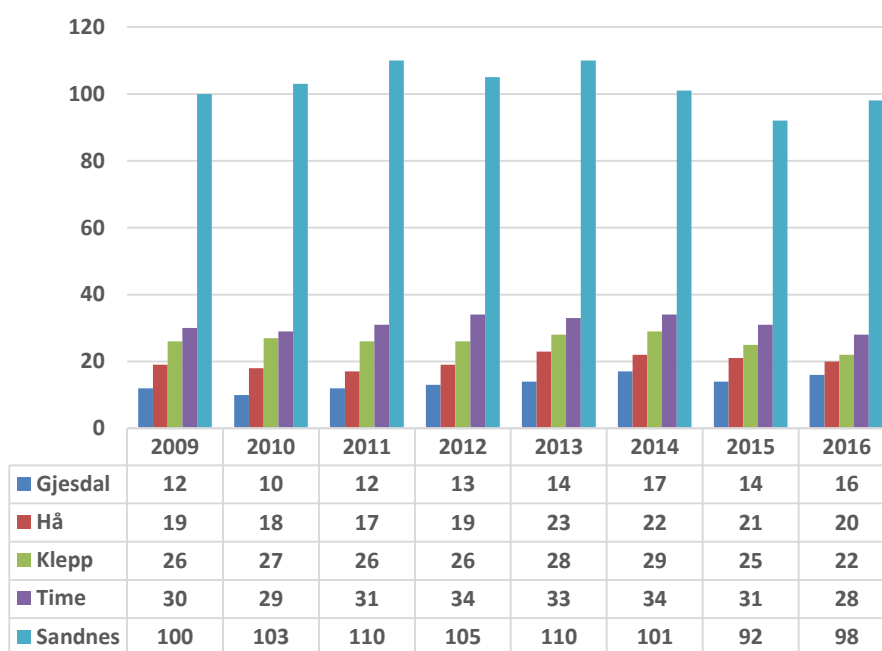
2.7.1 ANTALL BARN UNDER BARNEVERNETS OMSORG

Figur 20 – Andel barn med omsorgstiltak av alle innbyggere 0-17 år (Kilde: KOSTRA²⁴).

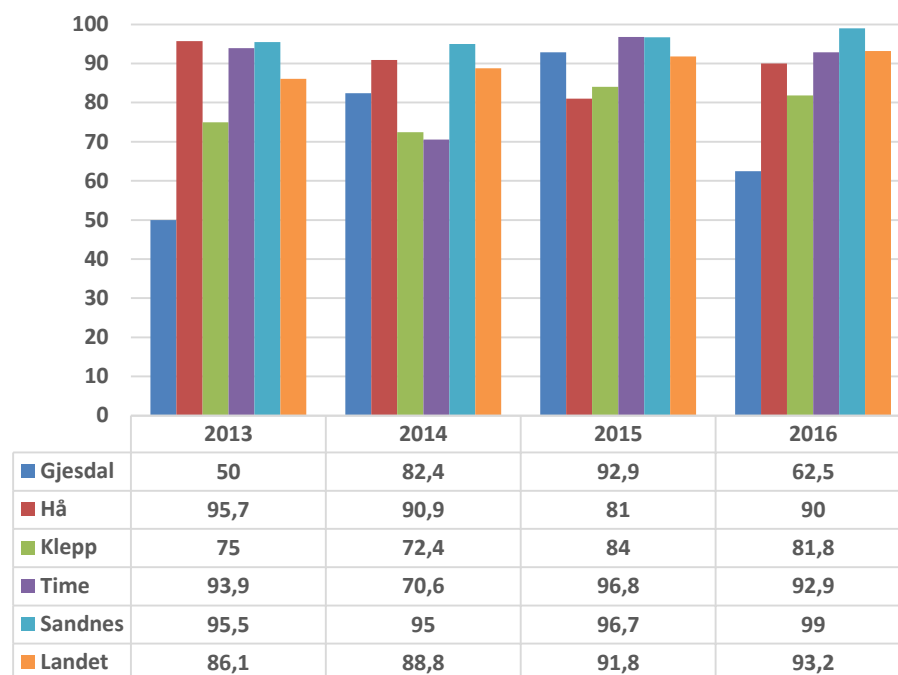

Kommentar: Måler vi prosentandel barn under barnevernets omsorg, i forhold til alle barn 0-17 år i kommunen, ser vi at Gjesdal fortsatt ligger under landssnittet, til tross for en økning siste fire år.

²⁴ Andel barn med tiltak som er plassert (funksjon 252) ift. ant innb. 0-17 år. Tall for foregående år finnes ikke. Det samme gjelder landstall for 2013. Her har vi benyttet gjennomsnittet av tallet for 2014 og -15.

Figur 21 – Antall barn under barnevernets omsorg (Kilde: KOSTRA. Tall per 31.12 hvert år).

Kommentar: Økningen kan også skisseres ved å se på antall barn under barnevernets omsorg.

Figur 22 – Prosentandel barn med omsorgstiltak som har fått utarbeidet omsorgsplan (Kilde: KOSTRA).

Kommentar: Andelen barn i barnevernet i Gjesdal som har fått utarbeidet en omsorgsplan, har variert fra år til år. I henhold til barnevernloven skal det utarbeides en endelig omsorgsplan innen to år. Før den tid utarbeides kun en midlertidig plan. I 2016 har barneverntjenesten ikke rapportert inn den midlertidige

omsorgsplanen, og med en del omsorgsplasseringer i 2016, slår dette ut på statistikken. I 2017 har flere fått en varig omsorgsplan utarbeidet. Dette er bakgrunnen for nedgangen fra 2015 til 2016.

2.7.2 BOLIGTYPE

Boalternativene er fosterhjem, institusjon eller beredskapshjem. Blant dem som er under omsorg av barnevernet i Gjesdal, bor to i institusjon, mens resterende bor i fosterhjem, med unntak av ett barn som bor i beredskapshjem. Sistnevnte har for øvrig bodd i beredskapshjem mindre enn tre måneder²⁵.

2.7.3 AVGJØRELSER I FYLKESNEMNDA

I perioden 2015-2017 har barnevernet i Gjesdal fått medhold i samtlige åtte saker i Fylkesnemnda som gjaldt omsorgsovertakelser²⁶. Barneverntjenesten har for øvrig ikke hatt noen samvørsaker i Fylkesnemnda i denne aktuelle tidsperioden²⁷.

2.7.4 TILSYNSBESØK

Ved vedtak om omsorgsovertakelse blir barnet plassert i fosterhjem eller institusjon, og ifølge forskrift om fosterhjem og retningslinjer for fosterhjem skal barneverntjenesten besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig for å sikre en forsvarlig oppfølging og kontroll av barnets situasjon i fosterhjemmet.

Barnevernet i Gjesdal har tilsynsansvar for:

- Barn hvor barnevernet i Gjesdal har omsorgen for barnet og hvor barnet bor i Gjesdal kommune.
- Barn hvor andre kommuner har omsorgen for barnet, men hvor barnet bor i Gjesdal kommune.

For disse barna har Gjesdal kommune oppnevnt en tilsynsfører. Hovedregelen er at tilsynsførerne skal gjennomføre fire tilsynsbesøk per år. Fosterhjemsforskriften gir for øvrig hjemmel til å redusere antallet til to per år²⁸.

Høsten 2017 hadde Gjesdal kommune et tilsyns- og kontrollansvar for 25 fosterbarn. For tre av disse ble kravet om minimum fire besøk per kalenderår ikke oppfylt, jamfør neste figur;

²⁵ Status per november 2017.

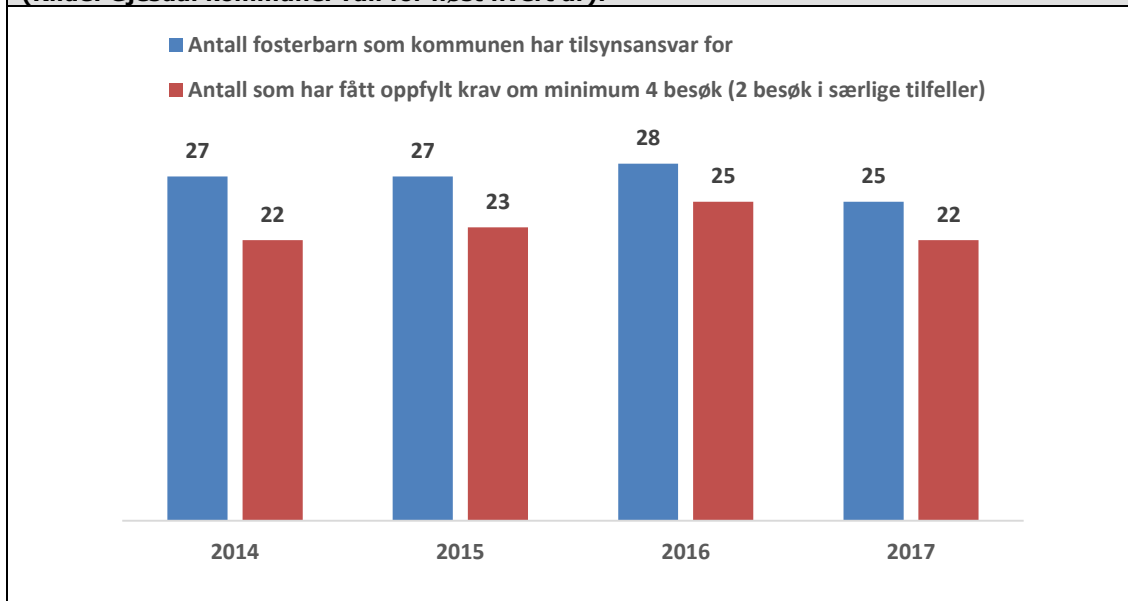
²⁶ Hver sak omhandler ett eller flere barn.

²⁷ Riktignok ble det gjort en mindre justering av ett omsorgsvedtak, men selve vedtaket ble fattet før 2015. I den aktuelle saken ble omsorgsovertakelsen opprettholdt, men fordelingen av samværet for partene ble justert sammenlignet med hva barneverntjenesten la opp til.

²⁸ Etter at barnet har vært plassert i fosterhjemmet i mer enn to år, kan barnevernet under visse vilkår vedta å redusere antallet besøk til to ganger i året.

Figur 23 – Omfang av tilsynsbesøk overfor barn som Gjesdal kommune har tilsynsansvar for. Utføres av tilsynsfører.

(Kilde: Gjesdal kommune. Tall for høst hvert år).

Kommentar og vurdering: Gjesdal har ikke gjennomført de tilsynsbesøk som har vært påkrevet i 2017, ei heller bakover i tid. Her har barnevernet et forbedringspotensiale. Men ser vi på utviklingen over tid, ser vi at antallet hvor kravet ikke er oppfylt, er redusert.

Det kan være ulike årsaker til at ett eller flere tilsynsbesøk mangler. Én årsak kan være at barneverntjenesten får melding om flytting til fosterhjemmet for sent, slik at tilsynsfører kommer på etterskudd med besøk for det aktuelle året, eller at fosterbarnet selv ikke er motivert for å møte tilsynsfører, og at det derfor blir vanskelig for tilsynsfører å få gjennomført besøkene.

For å få bedre orden på dette har barnevernet utpekt en ansatt som skal holde oversikten og sende purringer. Samtidig forsøker barnevernet å øke antallet barn per tilsynsfører, for å øke ansvarsfølelsen rundt tilsynsføreroppfølgingen og kompetansen til den enkelte.

Ansvar for opplæringen av tilsynsførerne ble for noen år siden overført fra BUFetat til kommunene. I 2016 har Stavanger, Sola, Randaberg, Sandnes og Gjesdal i fellesskap gjennomført kurs for tilsynsførere. Det foreligger også planer om flere kurs og oppfølging på gruppenivå. Ansvar for individuell oppfølging av den enkelte tilsynsfører, opp mot hvert enkelt oppdrag, er forøvrig fortsatt lagt til enkelte barneverntjeneste.

2.7.5 SÆRSKILT OM ENSLIGE MINDREÅRIGE FLYKTNINGER

Barnevernloven § 3-4 slår fast at den enkelte kommune kan vurdere valg av bo- og hjelpetiltak overfor enslige mindreårige flyktninger. I Gjesdal har barneverntjenesten det faglige ansvaret for å vurdere de enslige mindreårige omsorgssituasjon og behov for tiltak. I det praktiske arbeidet samarbeider barnevernet tett med Flyktningetjenesten i kommunen.

Alle enslige mindreårige har for øvrig fått oppnevnt en verge av Fylkesmannen som i fravær av biologiske foreldre skal ivareta foreldreansvaret og sikre at den mindreårige har en forsvarlig omsorgssituasjon. I 2016 bosatte kommunen 12 enslige mindreårige, i 2017 var tallet redusert til tre.

2.7.6 VÅR VURDERING AV BARNEVERNETS RUTINER VED OMSORGSOVERTAKELSE

Målt i prosentandel barn under barnevernets omsorg, i forhold til alle barn 0-17 år, ligger Gjesdal fortsatt under landssnittet, til tross for en økning siste fire år. Den lave andelen er trolig mye av årsaken til barnevernets lave kostnader. Men samtidig ser vi at barnevernet ikke makter å følge opp lovkravet om fire tilsynsbesøk per kalenderår. Vår vurdering er at barnevernet et forbedringspotensiale her.

2.8 SAMARBEID

Som en del av prosjektet har vi plukket ut noen tilfeldig valgte fosterforeldre, tilsynsførere og biologiske foreldre til intervju. Vår undersøkelse er av begrenset omfang og resultatene må tolkes med forsiktighet. Hovedhensikten har vært å åpne for generelle tilbakemeldinger til barneverntjenesten. Til tilbakemeldinger vi har oppfattet som uklare, har vi bedt barneverntjenesten gi utfyllende opplysninger²⁹.

2.8.1 SAMSPILLET MED FOSTERFORELDRE

Vi har plukket ut åtte barn fra en komplett liste over barn plassert av barnevernet og intervjuet fosterforeldrene til disse. Dette er åtte barn i ulike fosterhjem, hvor barnevernet i Gjesdal har omsorgsansvaret.

Fosterforeldrene ble stilt spørsmål knyttet til kontakten med barnevernet i de ulike fasene av en barnevernssak, hvordan de opplever tilsynsfører, og om de vil anbefale andre å bli fosterforeldre. I tillegg ble de bedt om å komme med eventuelle forbedringsforslag. De intervjuede fosterforeldrene fremhever følgende:

- Samtlige fosterforeldre opplever at barnevernets kontaktpersoner er tilgjengelige ved behov for hjelp, råd eller veiledning.
- Flere har opplevd bytte av kontaktperson, men dette har likevel gått bra.
- Samtlige har vært på kurs i rollen som fosterforeldre.
- De opplever at barnevernet tar barnets medvirkning på alvor.
- Fosterforeldrene opplevde at tilsynsfører var på plass ved plassering av barnet eller like etterpå.

²⁹ Til noen av temaene har vi bedt barneverntjenesten gi utfyllende opplysninger, uten å gå nærmere i detalj på hva som ble sagt.

- De opplever at tilsynsførerne kommer til avtalt tid, har god tid til rådighet og oppnår god kontakt med barnet.
- De vil anbefale andre å bli fosterforeldre, men poengterer at dette ikke alltid er like enkelt. Før man tar en slik beslutning bør man tenke seg nøye om, og hvilke utfordringer risikerer å møte, kan variere stort.
- Flere fremhever at de skulle fått mer informasjon om barnet ved plassering. Som eksempel nevnes informasjon om hvilke barnesykdommer barnet har hatt, hvilke vaksinasjoner som er gjennomført og eventuelt hvilke allergier vedkommende måtte ha. Dette bør barnevernet innhente opplysninger om fra helsestasjon, fastlege etc.).

Til dette siste punktet opplyser barnevernet på generelt grunnlag at dette vanligvis ikke er noe problem. For barnevernet vil det være fullt mulig å innhente slike opplysninger. Unntaket er barnesykdommer, som kan være vanskeligere å få oversikt over. For å svar her er man avhengig av at foreldrene gir informasjon om dette.

På spørsmål om hva som kjennetegner en god kontaktperson, fremhever fosterforeldrene at vedkommende må:

- Vise forståelse og ha tid til å lytte.
- Gi svar på hva man spør om.
- Og være i stand til oppnå god kontakt og tillit hos barnet.

2.8.2 SAMSPILLET MED TILSYNSFØRERNE

Ut fra en komplett liste over barn plassert av barnevernet i Gjesdal, har vi plukket ut seks barn hvor vi har snakket med barnets tilsynsfører. Tilsynsførerne ble stilt spørsmål knyttet til kontakten med barnevernet i de ulike fasene av en barnevernssak, og hvorvidt de vil anbefale andre å være tilsynsførere. I tillegg ble de bedt om å komme med eventuelle forbedringsforslag. Det generelle inntrykket er at tilsynsførerne sier seg fornøyde med barnevernet i Gjesdal kommune:

- Samtlige har fått en skriftlig arbeidskontrakt med omsorgskommunen.
- De blir fulgt opp av barnevernet dersom de ikke foretar tilsynsbesøk.
- Samtlige oppgir at de utarbeider en rapport til barnevernet etter hvert tilsynsbesøk, og de føler seg sikre på at rapporten blir lest av barnevernet.
- De opplever at barnevernets kontaktperson er tilgjengelig ved behov for hjelp, råd eller veiledning.
- Med ett unntak, har samtlige deltatt eller fått tilbud om kurs i rollen som tilsynsfører.
- Alle gir uttrykk for at de synes oppgaven er givende.

For å sikre kontakten mellom tilsynsfører og barnevernet inneholder rapportmalen et eget punkt hvor tilsynsfører kan gi beskjed om at vedkommende ønsker å bli kontaktet av barnevernet. I tillegg må den enkelte ansatte i barnevernet huke av for at mottatte tilsynsrapport er lest, i barnevernets fagsystem.

2.8.3 SAMSPILLET MED BIOLOGISKE FORELDRE

Informasjon om barnets situasjon som barnevernet innhenter, skal så langt som mulig innhentes i samarbeid med barn og foreldre, jf. barnevernloven § 6-4. I alvorlige tilfeller kan de innhente informasjon uten samarbeid eller samtykke fra den saken gjelder.

I statistikken over hvem som melder, så vi at foresatte kommer høyt opp. Dette er foresatte som selv ønsker at barnevernet skal bidra med hjelp. I mange tilfeller vil det også være slik at partene rundt (eksempelvis skole/ barnehage) ønsker et godt samarbeid, og de oppfordrer derfor foresatte til å sende meldingen selv. Det store antallet meldinger fra foresatte kan tolkes som et uttrykk for gode samarbeidsrelasjoner mellom foresatte, omkringliggende instanser (skole, barnehage mv.) og barnevernet, i meldingsfasen av en barnevernssak.

Barneverntjenesten har for øvrig også ansvar for å følge opp foreldre til barn som er plassert. Familievernkontoret har ett eget tilbud til foreldre som har mistet omsorgen, med individuell oppfølging og i gruppe, og barneverntjenestens saksbehandler har regelmessig kontakt med foreldrene. Kontakten omhandler gjerne tema som samvær med barnet og utviklingen i foreldrenes situasjon.

Med utgangspunkt i barnevernets komplette liste over barn med barnevernstiltak har vi plukket ut fem barn med omsorgstiltak (med andre ord barn som er under barnevernets omsorg) og seks barn med hjelpetiltak i hjemmet. Vi ba om å få intervju de biologiske foreldrene til disse barna.

Alle fikk spørsmål om kontakten med barnevernet i de ulike fasene av en barnevernssak, og de ble bedt om å komme med eventuelle forbedringsforslag. De biologiske foreldrene hvor barnevernet har overtatt omsorgen, fikk i tillegg spørsmål om kontakten med fosterhjemmet, og hvorvidt de opplever fosterhjemmet som et godt sted å være for barnet. De biologiske foreldrene sier seg fornøyde med følgende:

- Barnevernets kontaktperson har i alle fasene vært tilgjengelig ved behov for hjelp, råd eller veiledning.
- Barnevernet gir svar på hva man spør om, og oppleves som lydhøre.
- Respondentene opplever et barnevern som er opptatt av å få vite hva barnet selv mener.
- Barnevernets skriftlige dokumentasjon, herunder vedtak, oppleves som forståelige og godt formulert.
- Samtlige oppgir at de har god kontakt med fosterhjemmet. Flere poengterer at de ikke er enig i omsorgsovertakelsen, men når situasjonen er slik den er, opplever de fosterhjemmet som en samarbeidspartner og et godt sted å være for barnet.

Blant de intervjuede er det flere som fremhever betydningen av å ha en kontaktperson med erfaring, som kan gi gode og direkte svar på hva man spør om. Og siden barnevernet i stor grad utfører tiltakene selv, blir det å få ansatt menn (ikke bare kvinner), viktig.

Blant respondentene er det få som har opplevd bytte av saksbehandler mer enn én gang. De fleste har inntrykk av at barnevernet i Gjesdal har hatt en relativ stabil bemanning de siste tre årene. Bytte av kontaktperson underveis er ikke bra, fordi man da blir nødt til å «fortelle alt» flere ganger, men det viktigste er likevel at «kjemien» stemmer.

Blant foreldre hvor barnevernet har overtatt omsorgen, kommer følgende kritiske punkter fram:

- I undersøkelsesfasen kan barnevernet med fordel gjøre en grundigere jobb. Korte hjemmebesøk danner et for tynt grunnlag til å trekke bastante konklusjoner. I denne fasen er det svært viktig at *både* mor og far blir både undersøkt og hørt.

Til dette opplyser barneverntjenesten at spørsmålet om omsorgsovertakelse blir behandlet av Fylkesnemnda, og det vil ikke bli fattet vedtak dersom informasjonsgrunnlaget er for tynt.

- Samtidig må barnevernet minne partene om hvilke opplysninger som kan bli kjent på tvers (mellom mor og far). Dette aspektet kan fort bli glemmt i farten, og kan bli en stor belastning i saker hvor mor og far er i konflikt med hverandre.

Til dette opplyser barneverntjenesten at retten til opplysninger reguleres av forvaltningsloven og hvem som er part i saken. Men det er selvsagt viktig at barneverntjenesten informerer om at opplysninger kan bli kjent på tvers av partene.

- Dersom undersøkelsesrapporten inneholder både fakta- og skrivefeil – hvordan kan man da være sikker på at dette blir rettet?

Til dette opplyser barneverntjenesten at man i slike tilfeller ikke endrer på undersøkelsesrapporten, men at det blir utarbeidet et vedlegg som klager kan få innsyn i. Ellers er det verdt å nevne at en part i saken alltid har en generell klageadgang.

- Barnevernet bør alltid undersøke mulighetene for fosterhjemsplassering i nær familie, enten det er hos tante/onkel, besteforeldre o.l.
- Et viktig moment er hvilken oppfølging foreldrene får *etter* omsorgsovertakelsen. Stillheten etterpå kan være vanskelig å takle. Som allerede nevnt tilbyr Familievernkontoret i Sør-Rogaland kurs for foreldre er fratatt omsorgsansvaret, men

blant våre respondenter er det flere som forteller at de ikke fikk kjennskap til dette før lenge etter omsorgsovertakelsen. Noen forteller at saksbehandler tilbød å formidle kontakt med Familievernkontoret, men at de var så skuffet at de avviste tilbudet der og da, noe de kanskje ikke skulle ha gjort.

- Flere fremhever at det er vanskelig å forstå hvorfor;
 - Samværet med barna skal begrenses så mye.
 - Hvorfor antallet bilder av barna som sendes til foreldrene begrenses.
 - Hvorfor fostermor er gitt myndighet til å avkorte tiden ved gjennomføring av samvær³⁰.
 - Hvorfor barnevernet stiller seg avvisende til å gjøre om på vedtaket om omplassering. Alle kan vel få en ny mulighet? Og hva skal til for å få til dette?

Blant dem som har hjelpetiltak i hjemmet, kom følgende kritiske punkt fram:

- Å kontakte barnevernet for å få hjelp er et stort skritt å ta, blant annet fordi man må utlevere seg mye, spesielt i startfasen. Har man først tatt steget, bør barnevernet svare med å handle raskt. Dessverre ser dette ikke alltid ut til å være tilfelle.

Til dette svarer barnevernet at de alltid har fokus på å jobbe raskt. Samtidig gir lovverket barnevernet en plikt til å foreta grundige undersøkelser, blant annet for å kunne sette inn riktige tiltak.

2.8.4 BRUKERUNDERSØKELSE GJENNOMFØRES I 2018

I februar/mars 2018 har barneverntjenesten planlagt å gjennomføre en brukerundersøkelse. Barneverntjenesten deltar dessuten i et prosjekt i regi av Forandringsfabrikken hvor barn og unges brukererfaringer formidles til barneverntjenesten. I tillegg har barneverntjenesten hatt besøk av erfaringskonsulenter via barneverntjenesten i Stavanger.

2.8.5 VÅR VURDERING AV SAMARBEIDET

De fleste har inntrykk av at barnevernet i Gjesdal har hatt en relativ stabil bemanning de siste tre årene, og blant respondentene er det få som har opplevd bytte av saksbehandler mer enn én gang. Respondentene er fornøyde med den skriftlige informasjonen de har fått av barnevernet, og de opplever at det er lav terskel for å ta kontakt. De har også inntrykk av at barnevernet tar barnets medvirkning på alvor i sitt arbeid. Dette må sies å være positivt.

Blant foreldre hvor barnevernet har overtatt omsorg blir det fremhevet at korte hjemmebesøk danner et for tynt grunnlag til å trekke bastante konklusjoner. I denne fasen er det svært viktig at *både* mor og far blir både undersøkt og hørt. Samtidig må barnevernet

³⁰ Barnevernet på sin side opplyser at det kun er i situasjoner hvor barnet er i direkte fare at samværet kan avbrytes. Barnevernet er pålagt å følge Fylkesnemndas vedtak når det gjelder samvær.

minne partene om hvilke opplysninger som kan bli kjent på tvers (mellom mor og far). Dette aspektet kan fort bli en stor belastning i saker hvor mor og far er i konflikt med hverandre.

Etter vår vurdering er dette innspill barnevernet kan ta med seg i det videre arbeidet.

2.9 SAMARBEIDET MED EKSTERNE INSTANSER

I henhold til barnevernloven § 3-2 skal barneverntjenesten samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når dette kan bidra til å løse de oppgaver tjenesten er pålagt etter barnevernloven.

Vi har intervjuet følgende instanser om hvordan de opplever samarbeidet med barnevernet i de ulike fasene av en barnevernssak;

- representanter fra utvalgte skoler og barnehager,
- representanter for kommunens virksomhet kalt Forebygging og mestring, helsestasjonen og PP-tjenesten,
- representanter fra Familievernkontoret, politiet, Barne- og ungdomsspsykiatrisk (BUP) og BUF-etat.

Flere representanter sier at de opplever at barneverntjenesten i Gjesdal har kommet mer på tilbudssiden når det gjelder å informere om det arbeidet de gjør, og når det gjelder fordelingen av oppgaver i den enkelte sak. Barnehager og skoler forteller om et barnevern som stiller opp og gir informasjon om barnevernets arbeid ved behov.

Representantene opplever at barnevernet de senere årene har fått en mer stabil bemanning. Denne stabiliteten har trolig vært med på å legge grunnlaget for det gode samarbeidet som representantene forteller om i våre intervjuer.

I Gjesdal kommune har hver barnehage og skole fått en fast kontaktperson i barnevernet. Representantene melder om at utnevnelsen av faste kontaktpersoner er med å sikre et godt samarbeid mellom involverte parter, og ordningen resulterer i at partene blir godt kjent med hverandre, noe som innbyr til tillit.

Gjesdal kommune er en SLT-kommune, som står for «Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak». Målsettingen er å samordne politiets og kommunens rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak. Representanter fra barnevern, politi og helsestasjon møtes fire ganger i året. Fra politiet i Gjesdal får vi opplyst at de opplever samarbeidet med barnevernet som bra. Fra barnevernet får vi opplyst at politiet stiller på kort varsel ved behov for hjelp, eksempelvis ved akutt flytting der det foreligger risiko for at noen vil unndra seg eller reagere ukontrollert. Samtidig må det nevnes at barnevernet sjelden har behov for hjelp fra politiet.

2.9.1 SAMARBEIDET OM BEKYMRINGSMELDINGER TIL BARNEVERNET

For å få til et godt tverrfaglig samarbeid er tilfredsstillende informasjonsutveksling en forutsetning. Når en bekymringsmelding er sendt, vil gjerne avsender vite om barnevernet gjør noe i saken. Etter barnevernloven § 6-7 skal barneverntjenesten gi den som har sendt melding til barnevernet en tilbakemelding. Loven stiller kun krav om at tilbakemeldingen skal bekrefte at meldingen er mottatt.

Barnevernet vurderer om meldingen skal følges opp med undersøkelse, eller om den skal henlegges. Dersom det åpnes undersøkelsessak har offentlige meldere (skole/ barnehage mv.) krav på en ny tilbakemelding om at undersøkelsen er gjennomført. Den nye tilbakemeldingen skal sendes innen tre uker etter at undersøkelsen er gjennomført, og skal inneholde opplysninger om hvorvidt saken er henlagt, eller om barnevernet følger opp saken videre (barnevernloven § 6-7 a).

Alle representantene vi har vært i kontakt med, opplever at det er en lav terskel for å ta kontakt med barnevernet for drøfting av saker. Dersom de sender en bekymringsmelding, får de en tilbakemelding om at meldingen er mottatt. Men noen ganger savnes informasjon om hva barnevernet gjør videre i saken. Dette gjelder spesielt for den instans som har sendt meldingen.

Alle representantene fremhever viktigheten av å innhente samtykke, for å sikre god informasjonsutveksling og et godt tverrfaglig samarbeid. Samtykke legger forholdene til rette for at barnevernets samarbeidspartnere kan bli involvert på et tidlig tidspunkt.

Representantene poengterer at samtykke er viktig, men oppgir at samtaler uten samtykke også er mulig. Det vil da være tale om drøftinger av anonyme saker. På direkte spørsmål om taushetsplikten er til hinder for et godt samarbeid, svarer samtlige at dette er en utfordring som er mulig å håndtere i praksis.

Representantene fremhever at barnevernet alltid bør gi informasjon om hvorvidt undersøkelser blir gjennomført, om tiltak blir iverksatt og hvilke instanser som eventuelt er involvert. Hva kan barnehagen eller skolen bidra med? Hvorfor er barnet ukonsentrert og lei seg? Flere respondenter ønsker å vite mer, for å kunne bidra mer.

Barnevernet i Gjesdal opplyser at de som fast praksis gir offentlige instanser informasjon om hvorvidt undersøkelser blir gjennomført og om tiltak settes inn. Men de har ingen plikt til å opplyse om hvilke instanser som er involvert. Er det tale om instanser som samarbeider om et tiltak, vil det være naturlig å drøfte dette i ansvarsgruppemøter eller samarbeidsmøter.

Representantene ønsker gjerne å vite om saken er avsluttet eller henlagt. Som regel har de fått denne informasjonen, men noen har også opplevd å måtte ta kontakt med barnevernet å få vite dette. Barneverntjenesten på sin side opplyser at de har som fast praksis å gi denne informasjonen til den instans som har sendt bekymringsmeldingen.

2.9.2 SAMARBEID I BARNEVERNETS UNDERSØKELSESFASE

I henhold til barnevernloven skal barnevernets undersøkelser gjennomføres til minst mulig ulempe, og de skal ikke gjøres mer omfattende enn hva formålet tilsier. Barnevernet skal legge vekt på å hindre at kunnskap om undersøkelsen blir spredt unødigg, jf. barnevernloven § 4-3. Også i undersøkelsesfasen er barnevernet avhengig av et godt samarbeid med andre instanser som PP-tjeneste, helsetjeneste, fastlege, skoler og barnehager. Barnevernet forsøker alltid å innhente samtykke først, med mindre det er svært alvorlig.

Representantene melder om et godt samarbeid også i denne fasen. Ulike forhold knyttet til barnet kan være vanskelig å få ned på papiret. Av denne grunn innhenter barnevernet opplysninger både muntlig og skriftlig, for å danne seg et mest mulig fyllestgjørende bilde. Foruten samtaler med foreldrene og hjemmebesøk, blir de som har daglig samvær med barnet, eksempelvis barnehagepersonale eller lærere, spurt om barnet og barnets familiesituasjon.

Representantene, som gjerne omgås barnet til daglig, opplever et barnevern som er lydhøre for hvordan de opplever situasjonen. De opplever et barnevern som ikke utelukkende legger vekt på egne observasjoner.

2.9.3 SAMARBEID OM HJELPETILTAK

Hvorvidt offentlige instanser rundt barnevernet er kjent med hvilke tiltak som er iverksatt, vil variere. Når foreldrene har gitt samtykke, kan barnevernet gi involverte parter informasjon om dette. I tilfeller hvor samtykke ikke foreligger, vurderer barnevernet i hvor stor grad de kan informere andre parter, uten å bryte taushetsplikten.

Dersom barnevernet velger å henlegge saken, blir saken avsluttet fra barnevernets side. Dette er gjerne saker hvor barnet trenger ekstra oppfølging fra barnehage eller skole, og for dem som skal overta «stafettpinne» etter barnevernet, vil det være nyttig å få vite mer, i den grad barnets foresatte gir samtykke til dette.

Flere respondenter tar til orde for at en samtale om saken etter at barnevernet har avsluttet saken bør være fast praksis. Dette gjelder både ved henlagte og avslutta saker. Hva kan barnehagen eller skolen lære av dette? Dette er et spørsmål som med fordel kan diskuteres i lag med barnevernet. Dersom denne samtalen ikke finner sted, risikerer man at barnehagen eller skolen sender en ny (og unødigg) bekymringsmelding.

Samtidig må en være klar over at i noen familier settes det i gang endringer som følger av barnevernets inntreden. Dette kan være endringer som gjør at hjelpebehovet frafaller, etter at barnevernet er koblet inn.

2.9.4 VÅR VURDERING AV SAMSPILLET MED ANDRE INSTANSER

Det er vårt inntrykk at samarbeidet mellom barnevernet og andre kommunale instanser fungerer godt i Gjesdal. Utnevnelsen av faste kontaktpersoner til hver barnehage og skole har bidratt til tett og god kontakt, og barnevernets bemanning oppleves som mer stabil nå enn tidligere. Flere opplever at barneverntjenesten har kommet mer på tilbudsiden når det gjelder å informere om arbeidet som gjøres, og i fordelingen av oppgaver i den enkelte sak. Tilbakemeldingene peker i retning av at saksbehandlingen er preget av gode rutiner.

2.10 GJENNOMGANG AV ENKELTSAKER

2.10.1 TEMA FOR GJENNOMGANGEN

Som den del av revisjonsprosjektet har vi gjennomgått seks tilfeldig utvalgte barnevernsaker. I tre av disse sakene har barnevernet *ikke* overtatt omsorgen, men tiltak er iverksatt i hjemmet. I de resterende sakene har barnevernet overtatt omsorgen. I henhold til reglene i forvaltningsloven og rettighetsforskriften har vi kontrollert følgende formelle forhold i saksbehandlingen:

- Innsynsrettigheter.
- Begrunnelse og klageadgang
- Hvorvidt meldings- og undersøkelsesfristen er overholdt
- Hvem som har underskrevet vedtakene
- Sikringen av mappene, i den grad de ligger lagret fysisk

Når barnevernet i Gjesdal starter med undersøkelser, sendes foresatte et brev hvor de blir innkalt til å gjennomgå mottatte bekymringsmelding og partsrettigheter³¹. Innkalingsbrevet inneholder informasjon om retten til innsyn i sakens dokumenter, og vår gjennomgang avdekker at denne informasjonen også er lagt inn i selve vedtakene. Disse inneholder informasjon om rettigheter til innsyn, i henhold til forvaltningsloven §18 og 19.

Alle vedtak fattet av Gjesdal barnevern inneholder en kort begrunnelse. Dette gjelder også de seks vedtakene revisjonen har gjennomgått. Videre blir det i alle avslag opplyst om klageadgang etter forvaltningsloven § 29, foruten at det er Fylkesmannen som har

³¹ Dette gjelder ikke ved mistanke om vold og seksuelle overgrep. I slike tilfeller innkalles foresatte sammen med melder og de foresatte får anledning til å uttale seg hver for seg.

fått i oppgave å påse at barneverntjenesten utfører sine oppgaver i henhold til gjeldende lovkrav.

Når barnevernet mottar en melding, vurderer barnevernet om meldingen skal henlegges eller undersøkes nærmere. Barnevernet har som fast rutine å skriftliggjøre denne vurderingen. Dette er en beslutning som forøvrig blir gjennomgått sammen med foreldrene i de første samtalene med barnevernet.

For å kunne kontrollere om meldingsfristen er overholdt i de seks tilfeldig valgte sakene, vil det være naturlig å kontrollere hvorvidt det er gått mer enn syv dager fra meldingen ble mottatt, til den nevnte beslutningen ble fattet. Hver sak kan forøvrig inneholde flere meldinger og undersøkelser:

Status for de tre valgte sakene med hjelpetiltak i hjemmet er at både meldings- og undersøkelsesfristen ble overholdt. Det samme kan sies om de tre utvalgte omsorgssakene (én fra hvert av årene 2015, 2016 og 2017).

Barnevernet opplyser at alle samtaler blir journalført, herunder også telefonsamtaler. Denne praksisen ivaretar dokumentasjonsplikten. Samtlige tilfeldig valgte saker inneholder utførlige referater fra muntlige samtaler og telefonsamtaler. Hvilke instanser som er involvert, varierer fra sak til sak, men våre stikkprøvekontroller avdekker en detaljert og utførlig journalføring etter kontakt med instanser som skole/barnehage mv., foruten barnets foresatte og barnet selv.

Vedtakene skal som hovedregel underskrives av både kontaktperson og barnevernsleder. Vår stikkprøve-kontroller avdekker at samtlige vedtak inneholder to underskrifter. Etter revisjonens vurdering ivaretar barnevernet hensynet til rettssikkerhet i tilstrekkelig grad.

Fra desember 2013 har barnevernet i Gjesdal hatt et fullverdig elektronisk arkiv. Når det gjelder saker fra før 2013 ligger de fysiske saksmappene lagret i et eget, låst arkivrom, som består av låste arkivskuffer. Etter vår vurdering er sikkerheten rundt den fysiske lagringen tilstrekkelig ivaretatt.

2.10.2 GJENNOMGANG AV ENKELTSAKER – VÅR VURDERING

Alle de kontrollerte vedtakene inneholder informasjon om partsrettigheter, og dette må sies å være bra. Alle vedtak fattet av Gjesdal barnevern inneholder en kort begrunnelse, og dette gjelder også de vedtakene revisjonen har gjennomgått. Videre blir det i alle vedtak opplyst om klageadgang, og at det er Fylkesmannen som skal påse at barneverntjenesten utfører sine lovpålagte oppgaver. Etter nevnte endring er barnevernets vedtak i tråd med gjeldende lovkrav, etter vår vurdering. Dette må sies å være positivt.

2.11 AVVIKSHÅNDTERING, LÆRING OG FORBEDRING

De siste årene har barnevernet rettet mye oppmerksomhet mot det å melde avvik, og flere av avvikene er kommet til syne gjennom barnevernets internkontroll. I avvikssystemet Compilo ble det registrert 28 avvik i 2017, jamfør figur nedenfor. I sin egen statistikk skiller barnevernet mellom faglige avvik, HMS-avvik og avvik knyttet til bygg/drift:

- Faglige avvik er mangelfull dokumentasjon, feiltolking av regelverk, manglende rutiner og oppfølging av saker. Et eksempel kan være at barnevernet ikke har sendt en tilbakemelding til melder etter endt undersøkelse, at oppdragstaker mangler taushetserklæring eller at det avdekkes manglende signatur på en avtale. Dette er gjerne avvik som blir avdekket gjennom barnevernets internkontroll.
- Avvik knyttet til bygg/drift er for eksempel være feil på det elektriske anlegget, ulåste dører på kveldstid, eller manglende lydtetthet mellom kontorrom.
- HMS-avvik er for eksempel være truende adferd fra klienter (verbalt og/eller fysisk), trusler/sjikane på Internett³², store emosjonelle belastninger for ansatte i enkeltsaker eller uforholdsmessig stor arbeidsbelastning.

De senere årene har barneverntjenesten jobbet særskilt med å øke bevisstheten rundt det å melde HMS-avvik. Samtidig har barnevernet en forståelse for at sterke reaksjoner og sinneutbrudd fra klienter kan forekomme og at de fleste truende situasjoner er av forbigående karakter. Så langt råd er, forsøker barneverntjenesten å forhindre at slike situasjoner oppstår, ved blant annet å sørge for at den enkelte klient har med seg noen de opplever som støttende til en vanskelig samtale. Barnevernet på sin side kan for eksempel stille med to ansatte til stede. Dersom det anses nødvendig kan også politiet bli involvert. De gjør da risikovurderinger og setter inn tiltak ved behov.

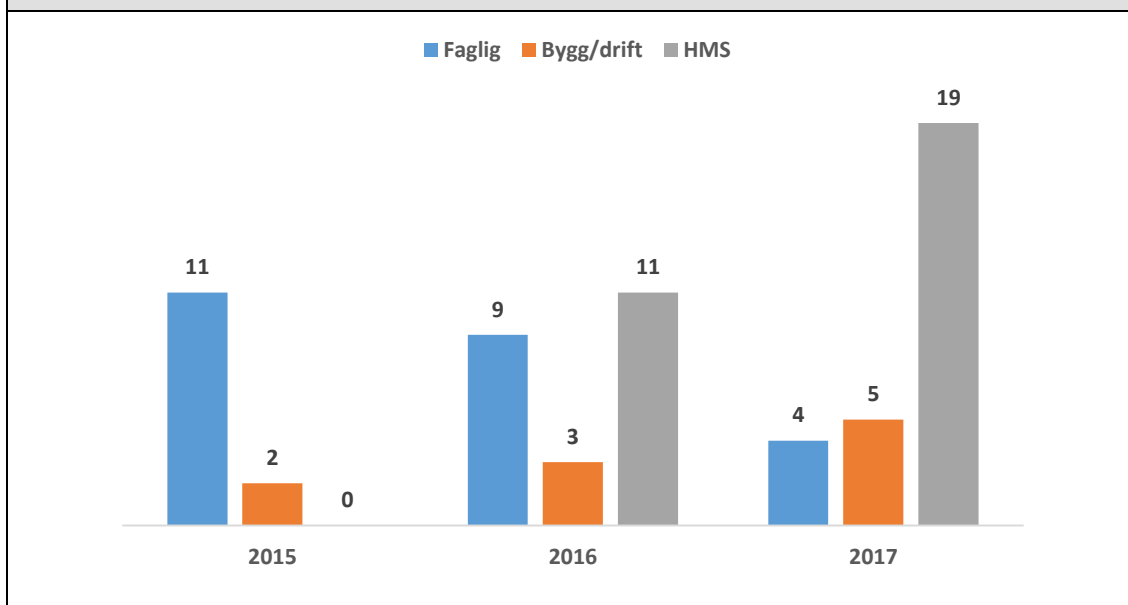
Fra høsten 2017 har barneverntjenesten gjennomført prosessveiledning i grupper for ansatte. Tiltaket er ment å gi støtte til den enkelte i krevende situasjoner.

Når avvik meldes, får barnevernleder alltid beskjed. Tiltak som eventuelt settes i verk i etterkant, blir også dokumentert. HMS-avvik blir forøvrig også gjennomgått av hovedverneombud og etatsverneombud.

³² Ansatte kan bli navngitt på sosiale medier, for eksempel Facebook.

På barnevernets personalmøter er gjennomgåelse av eventuelle avvik et fast punkt på agendaen. Formålet er å lære av de feil som begås. I ukentlige team-møter og personalmøter blir enkeltsaker og faglige vurderinger gjenstand for drøftelser. Her handler det om å dele gode erfaringer og lære av egne feil.

Figur 24 – Registrerte avvik i barnevernets avvikssystem (Kilde: Gjesdal kommune).

Kommentar og vurdering: De siste årene har barnevernet jobbet aktivt med å øke bevisstheten omkring det å melde HMS-avvik. For barnevernet handler dette om å skape en kultur for å melde. Den kraftige økningen i HMS-avvik må ses på bakgrunn av dette.

Faglige avvik kan i stor grad knyttes til kapasitet, kompetanse og struktur/rammer generelt i barneverntjenesten. I denne treårsperioden ser vi at antallet faglige avvik har gått ned, noe om må sies å være positivt.

Videre ser vi at det har vært en økning i antallet avvik knyttet til bygg/drift. Flertallet av avvikene i 2017 handler om misnøye med kontorlokalene. I dag holder barnevernet til i et gammelt bygg som er lite egnet til denne typen arbeid. Ved flere anledninger har klienter reagert på lyd fra nabokontoret. Barnevernet har lenge hatt kun ett møterom, og dette er det eneste rommet som har fått nye gipsplater for å bedre lydisoleringen. Men ofte møter klienter opp uanmeldt, og møterommet kan da være opptatt. Ett av tiltakene barneverntjenesten har satt i verk er å bruke en radio i ventesonen for å skape bakgrunnsstøy. Videre har barneverntjenesten konkrete planer om bygge om ekspedisjonsområdet/ventesonen. Nylig har barneverntjenesten fått tilgang til ytterligere arealer i samme etasje for økt tilgang på møterom.

2.11.1 VÅR VURDERING AV AVVIKSHÅNDTERING, LÆRING OG FORBEDRING

Barneverntjenesten har i lengre tid slitt med lokaler som har vært dårlige på lydisolering. Og de ansattes bruk av avvikssystemet har vært dårlig. Dette er forhold som nå ser ut til å være forbedret, noe som må sies å være positivt. Barnevernets rutiner for å lære av sine egne feil ser ut til å være tilfredsstillende.

VEDLEGG

Om forvaltningsrevisjon

I kommunelovens [§ 77.4](#) pålegges kontrollutvalgene i fylkeskommunene og kommunene å påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon. Forvaltningsrevisjon innebærer systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Lovens bestemmelser er nærmere utdypet i revisjonsforskriftens [kapittel 3](#) og kontrollutvalgsforskriftens [kapittel 5](#).

Revisjon i norsk offentlig sektor omfatter både regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, i motsetning til i privat sektor hvor kun regnskapsrevisjon (finansiell-) er obligatorisk.

Rogaland Revisjon IKS utfører forvaltningsrevisjon på oppdrag fra kontrollutvalget i kommunen. Arbeidet er gjennomført i henhold til [NKRF](#) sin standard for forvaltningsrevisjon, [RSK 001](#). Les mer på www.rogaland-revisjon.no.

Denne rapporten utarbeidet av forvaltningsrevisor Frode K. Gøthesen og gjennomgått fagansvarlig Bernt Mæland.

Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene er krav eller forventninger som revisjonen bruker for å vurdere funnene i undersøkelsene. Revisjonskriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området, f.eks. lovverk og politiske vedtak.

Barnevernloven § 3-2 stiller krav til samarbeid med andre offentlige instanser. Her heter det at «Barneverntjenesten skal medvirke til at barns interesser ivaretas også av andre offentlige organer. Barneverntjenesten skal samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når dette kan bidra til å løse oppgaver som den er pålagt etter denne loven. Som ledd i disse oppgavene skal barneverntjenesten gi uttalelser og råd, og delta i den kommunale og fylkeskommunale planleggingsvirksomhet og i de samarbeidsorganer som blir opprettet».

Barnevernloven § 4-2 omhandler meldingshåndtering. Her heter det at barneverntjenesten skal snarest, og innen én uke, gjennomgå og vurdere om meldingen skal følges opp med undersøkelser.

Barnevernloven § 6-7 a – omhandler tilbakemelding til melder. Dersom det åpnes undersøkelsessak har offentlige meldere (skole/ barnehage mv.) krav på en ny tilbakemelding om at undersøkelsen er gjennomført. Tilbakemeldingen skal sendes innen tre uker etter at undersøkelsen er gjennomført, og den skal inneholde opplysninger om hvorvidt saken er henlagt, eller om barnevernet følger opp saken videre.

Barnevernloven § 6-7 a slår fast at barnevernet i utgangspunktet ikke skal gi opplysninger om hvilke tiltak som er iverksatt, verken til private meldere (naboer mv.) eller offentlige meldere. De kan likevel velge å gi en slik tilbakemelding når de iverksetter tiltak som det offentlige personalet (eksempelvis lærere) trenger å vite for sin videre oppfølging av barnet. Det er barnevernet som vurderer hva som er nødvendig å gi av opplysninger.

Barnevernloven § 6-9 gir barnevernet en frist på tre måneder fra konklusjonsdato³³ til undersøkelsen skal være gjennomført. Dette følger av barnevernloven § 6-9 første ledd.

Barnevernloven § 4-3 stiller krav om at barnevernets undersøkelser skal gjennomføres til minst mulig

³³ Fra den dagen barneverntjenesten mottar en melding, har barnevernet som nevnt 1 ukes frist på å konkludere om det skal settes i gang en undersøkelse, eller om meldingen skal henlegges. Barnevernloven åpner for å utvide undersøkelsesfasen til seks måneder ved særlige tilfeller, det være seg sakens kompleksitet eller ny informasjon er kommet inn i saken.

ulempe, og de skal ikke gjøres mer omfattende enn hva formålet tilsier. Barnevernet skal legge vekt på å hindre at kunnskap om undersøkelsen blir spredt unødig.

Barnevernloven § 6-4 slår fast at informasjon om barnets situasjon barnevernet innhenter, skal så langt det er mulig innhentes i samarbeid med barn og foreldre. I alvorlige tilfeller kan de innhente informasjon uten samarbeid eller samtykke fra den saken gjelder.

Barnevernloven § 4-4 omhandler hjelpetiltak og stiller krav om at barneverntjenesten skal, når barnet på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlig behov for det, sørge for å sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien, f.eks. ved å oppnevne støttekontakt, sørge for at barnet får plass i barnehage, avlastningstiltak i hjemmet eller andre foreldrestøttene tiltak.

Barnevernloven § 4-12 omhandler omsorgstiltak. Her heter det at vedtak om å overta omsorgen for et barn treffes,

- a. Dersom det er alvorlige mangler ved den daglige omsorg som barnet får, eller alvorlige mangler i forhold til den personlige kontakt og trygghet som det trenger etter sin alder og utvikling.
- b. Dersom foreldrene ikke sørger for at et sykt, funksjonshemmet eller spesielt hjelpetrengende barn får dekket sitt særlige behov for behandling og opplæring.
- c. Dersom barnet blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet.
- d. Dersom det er overveiende sannsynlig at barnets helse eller utvikling kan bli alvorlig skadd fordi foreldrene er ute av stand til å ta tilstrekkelig ansvar for barnet.

Revisjonskriteriene i forbindelse med oppfølging av fosterhjem er hentet fra fosterhjemsforskriften og retningslinjer for fosterhjem. Her er et lite utdrag (Hentet fra forskrift om fosterhjem §§ 7,8 og 9):

- Barnevernet i omsorgskommunen skal følge opp og føre kontroll med hvert enkelt barns situasjon i fosterhjemmet.
- Barnevernet skal gi fosterforeldrene nødvendig råd og veiledning i forbindelse med plasseringene av det enkelte barn så lenge plasseringen varer.
- Barnevernet skal som hovedregel besøke fosterhjemmet minimum 4 ganger pr år.
- Barn i fosterhjem skal ha en tilsynsfører
- Det skal som hovedregel gjennomføres minimum fire tilsyn pr. år.

Kommuneplanen for perioden 2012-22 tar det til orde for å sikre gode oppvekstvilkår: «*Gjesdal kommune skal kjennes som den gode bostedskommunen med gode oppvekstvilkår for barn og unge, tilgang til grønne omgivelser, og hvor høy livskvalitet for alle prioriteres*». Planen tar til orde for å styrke barnevernets helsefremmende og forebyggende arbeid, gjennom spesialiserte ressurser, satsing på foreldreveiledningsprogram og samarbeid med frivillige organisasjoner, politi, helsepersonell og foresatte. I arbeidet med å sikre barn og unge gode oppvekstvilkår spiller barnevernet en sentral rolle.

Kommuneloven § 1 har som formål å legge til rette for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale fellesinteresser.³⁴ På denne bakgrunn legger vi til grunn at kommunen har som mål at tjenestene skal være kostnadseffektive. Et viktig revisjons- eller vurderingskriterium i dette prosjektet har vært sammenligninger med andre kommuner, blant annet når det gjelder ressursbruk. Vi har kartlagt kostnadsbildet for barneverntjenestene i kommunen. Når det gjelder kostnadsutvikling og økonomistyring har vi foretatt;

- Sammenligninger med barnevern i andre kommuner
- Sammenligninger med barnevernet selv, over tid

³⁴ LOV-1992-09-25-107 Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven), § 1. Lovens formål.

Metode

Metodisk er det benyttet intervju, dokumentgransking og sammenligninger (mot kommunen selv over tid og andre kommuner). I prosjektet har vi foretatt en såkalt metode triangulering av data. Dette innebærer at de ulike problemstillingene belyses gjennom bruk av forskjellige datakilder. Trianguleringen bidrar til å utvide og forsterke datagrunnlaget i analysen, og forskjellige innsamlingsmetoder gir ulike perspektiv på analysegrunnlaget. For eksempel startet vi opp med en rekke tallanalyser av utviklingen i antall meldinger, undersøkelser og hjelpetiltak.

Vi testet ut tallene i intervjuene med ledelse og kontaktpersoner i barnevernet, samt innhentet innspill fra et utvalg samarbeidspartnere, dvs. barnehager, helsestasjon, skoler, PP-tjeneste og andre deler av kommunen, foruten eksterne samarbeidspartnere som BUF-etat og Familievernkontor. Dette for å sikre et bredest mulig tilfang av data innenfor prosjektets rammer. Fosterforeldre og tilsynsførere er også intervjuet.

Følgende personer har bidratt med informasjon:

- Rådmann, Knut Underbakke
- Kommunalsjef helse og velferd, Lillian Ydstebø
- Barnevernsjef, Anne Bodil Surdal
- Barenvernskonsulent og fagleder, Hilde Auglend
- Kommunalsjef Opplæring, Jone Haarr

- BUF-etat, ved Synnøve Nyborg og Arvid Risnes
- Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) Bryne, Jarle Klippen
- Forebygging og mestring i Gjesdal, ved leder Stig Egeland
- PP-tjenesten i Gjesdal, ved leger Anita Madland Flaaten
- Familievernkontoret i Gjesdal, ved leder Gunnar Holmen
- Sandnes politidistrikt, ved fast kontaktperson, Elisabeth Vorland
- Helsestasjonen i Gjesdal, ved leder Synnøve Eidsaa

- Styret i Flassabekken barnehage, Jan Frode Bollestad
- Styret i Bamsebo barnehage, Kari Rosland Hadland
- Styret i Dirdal og Gilja barnehage, Beate Grande Petterson
- Styret i Solås barnehage, May Britt Nordtveit

- Rektor ved Gjesdal ungdomsskole, Trond Niemi
- Rektor ved Ålgård skole, Gøril Vølstad
- Rektor ved Bærland skole, Tom Kenneth Gilje
- Rektor ved Oltedal skole, Målfrid Heien Førde

- Seks fosterforeldre
- Fire tilsynsførere, med ansvar for syv barn.
- Elleve biologiske foreldre

Prosjektet omhandler tema som meldingshåndtering, oppfølging hjelpe- og omsorgstiltak, samarbeid og sikring av kompetanse. I tillegg har vi forsøkt å forklare årsakene til økning i antall barn med hjelpetiltak, og disse sakenes alvorlighetsgrad. Hoveddelen av avgrensningen ligger i våre utvalgte kilder til revisjonskriterier.

Ved utvelgelse av fosterforeldre, biologiske foreldre og tilsynsførere for intervju, er det gjort et tilfeldig utplukk ut fra en komplett liste over barn med tiltak fra barnevernet. Dette for å sikre en viss representativitet. Samtidig vil det alltid være en risiko for at de utvalgte respondentene ikke er representative for den totale populasjonen. De biologiske foreldrene er i hovedsak plukket ut på samme måte som ved utplukking av

fosterforeldre og tilsynsførere. Erfaringen vår fra andre prosjekter, er at det kan være vanskelig å få i stand intervjuer med familier som har barneverntiltak, noe som ikke er lett i en forholdsvis liten kommune.

I dokumentgjennomgangen har revisjonen foretatt et tilfeldig utplukk etter å ha blitt forelagt en komplett liste, for å sikre representativitet. Samtidig vil det alltid (også her) være en risiko for at de utvalgte ikke er representative for den totale populasjonen.

Tallmateriale:

- Nøkkeltall fra Statistisk sentralbyrå sin KOSTRA-statistikk
- Rapporteringsbanken (Rapportering til Fylkesmannen i Rogaland)
- Interne nøkkeltall i barnevernstjenesten

Skriftlige dokumenter

- Gjesdal kommune - Kommuneplan for Gjesdal kommune - 2012 til 2022
- Fylkesmannen i Rogaland - Oppfølging av tilsyn med barneverntjenesten i Gjesdal kommune - 17.10.2013
- Fylkesmannen i Rogaland - Avslutning av tilsyn med barneverntjenesten i Gjesdal kommune - 29.08.2014.
- Gjesdal kommune - Svar på oppfølging av tilsyn med barneverntjenesten i Gjesdal kommune - konkretisert plan for lukking av avvik - 06.03.2014
- Saksframlegg - Status i barneverntjenesten - Saksnr 013/15 Levekårsutvalget
- Plan for overgang barnehage skole - Gjesdal kommune - revidert mars 2016
- Organisasjonskart over Gjesdal kommune
- Opplæringsplan for barneverntjenesten i Gjesdal kommune
- Tilsyn med barn i fosterhjem. Veileder utgitt av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
- Skriftlig dokumentasjon knyttet til seks utvalgte barnevernssaker

Mer om Familiesenteret

Oppvekstteamet startet i 2012 og ble endret til Familiesenter i 2017. Senteret har i dag 4 stillinger, og er et ressurscenter for barn/ ungdom 0-20 år og foreldre som ønsker støtte og veiledning i foreldrerollen. Tilbudet er rettet mot barn, ungdom og familier som ønsker mer oppfølging enn det som gis fra kommunens helsestasjon, skolehelsetjeneste, barnehager og skoler.

Aktuelle problemstillinger som kan drøftes er vansker knyttet til foreldrerollen, samspillvansker, konflikter i familien, kontakt med jevnaldrende/fritid, ungdom med begynnende rusmiddelbruk eller psykiske helseutfordringer hos barn, ungdom eller foresatte. Senteret kan bidra med individuelle samtaler, familiesamtaler, foreldreveiledning, gruppetilbud og kurs, foruten samarbeid med andre instanser. Familiesenteret er et gratis lavterskeltilbud, og det trengs ingen henvisning. (Kilde: Gjesdal kommune).

Mer om Familievernkontoret

Familievernkontoret er et tilbud til mennesker med ulike typer samlivs- og relasjonsproblemer. Familievernkontoret gir tilbud om behandling og rådgivning når det foreligger vansker, konflikter eller kriser i familien. Samtaleterapi for par og familier er det viktigste tilbudet. Familievernkontoret er tverrfaglig sammensatt, og de ansatte har videreutdanning i familierapi. Tilbudet som gis er gratis. Kontoret er tilsluttet Kirkens Familievern og har driftsavtale med Statens Barne-, ungdoms- og Familievern, Region Vest.

Multisystemisk terapi (MST)

Dette er et behandlingstilbud for familier med ungdom med alvorlige atferdsvansker - et alternativ til plassering utenfor hjemmet. Foreldre, ungdommen og terapeuten kommer sammen fram til mål og lager en plan

for hvordan målene skal nås. Terapeuten kommer på hjemmebesøk flere ganger i uken og har møter med skole og andre viktige partnere i nærmiljøet (Kilde: BUFdir.no)

Funksjonell familierapi (FFT)

Et behandlingstilbud for familier med ungdom som viser alvorlige atferdsvansker eller som er i risiko for å utvikle dette (ungdom i alderen 12-18 år). Terapeuten har samtaler med foresatte og barn/ungdommen, med sikte på å skape en felles problemforståelse, og styrke familiens ferdigheter i kommunikasjon, konflikt-håndtering og problemløsning (Kilde: BUFdir.no).

Mer om Circle of security (COS)

Målsettingen med COS er å styrke tilknytningen mellom foreldre og barn når barn har, eller er i risiko for å utvikle tilknytningsproblematikk. COS er en individuelt målrettet intervensjon som vanligvis går over 20-30 timer. De enkelte foreldre støttes i løpet av intervensjonen til å reflektere over samspill med eget barn. I løpet av intervensjonen skal foreldrene etablere en trygg base overfor barna sine, lære om betydningen av tilknytning, utvikle evne til å forstå barnets signaler og styrke den følelsesmessige involveringen med barnet.

ICDP

International Child Development Program (ICDP) er et enkelt, helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. Det retter seg mot omsorgsgivere og skal styrke deres omsorgskompetanse. Nyere forskning viser at barnets samspill med sine nærmeste omsorgsgivere er avgjørende for barnets helhetlige utvikling. ICDP har som sin grunntanke at den beste måten å hjelpe et barn på, er å hjelpe barnets omsorgsperson(er), og at den mest virkningsfulle strategien er å støtte og bevisstgjøre barnets stabile omsorgsnettverk. ICDP setter eksisterende forskning om barn og barns utvikling i system. Programmet har de 3 dialoger og 8 tema for godt samspill, som enkle hjelpemidler for å bevisstgjøre omsorgspersoner på viktigheten av godt samspill med sitt barn for å sikre barnet en sunn følelsesmessig og mental utvikling (Kilde: ICDP Norge)

Rogaland Revisjon IKS

Lagårdsveien 78
4010 Stavanger

Tlf 40 00 52 00
Faks 51 84 47 99

www.rogaland-revisjon.no